

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 6
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din., polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din., polletno 24 din., letoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Kaj zahteva Kmetijska družba

V nedeljo je bil v Ljubljani občni zbor Kmetijske družbe. Ob številni udeležbi odposlancev je zbor potekel v slogi in so bili vsi sklepi sprejeti soglasno. Zborovanje je vodil predsednik g. Oton Detela, ki je v uvodnem govoru predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., kar so zborovalci sprejeli z živahnimi vzkliki. Zatem je ravnatelj Kmetijske družbe inž. Ferlinc podal k tiskanemu poslovnemu poročilu pojasnila. Čisti dobiček družbe je izlazen za zneskom blizu 20.000 din., družbine rezerve pa znašajo 2.75 milijona dinarjev. V imenu nadzorstva je poročal predsednik nadzorstvenega odbora inž. Teržan iz Ruš in predlagal razrešnico. Po razpravi, ki se je razvila po končanih poročilih, je bilo ugotovljeno, da postona družba docela v smislu svojih pravih. Razveseljivo je zlasti, da je računski zaključek po dolgem času pokazal prebitok. Po končani razpravi je občni zbor soglasno sklenil, da se čisti prebitok dodeli rezervnemu skladu.

Ker je doba dosedanemu odboru potekla, so bile volitve nove uprave. Postavljena je bila samo ena lista, v kateri so številni prejšnji člani odbora. Listo je predložil g. Jožko Tomažič. Po manjših spremembah je bila lista soglasno sprejeta. V odbor je prišlo nekaj mlajših mož, ki so znani javni delavci. Novi odbor sestavljajo: predsednik Oton Detela (Preddvor pri Kranju), Anton Avsec (Gotna vas), Ivan Ažman (Hraše), Martin Bajuk (Božjakovo), Franc Benedik (Dolenja vas), Ivan Dev (Mokronog), dr. Srečko Goljar (Ljubljana), Ivan Grad (Beričevo), Franc Hočevr (Struge), Valentin Janhar (Zeje), dr. Stanko Kovačič (Maribor), Martin Horvatič (Krška vas), Albin Koman (Vižmarje), Ivan Košan (Družmirje), Franc Kristan (Selo), Ivan Globevnik (Škocijan pri Mokronogu), Vladimir Kreft (Sv. Jurij ob Ščavnici), Ivan Kronovšek (Orla vas), Franc Mastnak (Dramlje), Jakob Modic (Brest), Milan Mravlie (Ljubljana), Lovro Petovar (Ivanikovec), Ivan Pucelj (Velike Lašče), Rudolf Titan (Černelaveč pri Murski Soboti), Anton Soršak (Ljubljana), Jožko Glaser (Kapele), Jožko Tomažič (Vitan), Ignac Tome (Moravče), Franc Trupej (Sevnica), Anton Urek (Št. Janž na Dravskem polju), Josip Verbič (Vrhnik), Anton Zdošek (Hotunje). V nadzorstveni odbor pa so bili izvoljeni: Ivo Sancin (Ljubljana), Anton Meden (Begunje), Jože Hlade (Sv. Križ nad Mariborom), dr. Fran Spoiler-Muvs (Ljubljana), Anton Šuman (Vosek), Tomaž Križnar (Okroglo), Jože Omladič (Poliče pri Braslovčah).

Občni zbor je svoje zahteve in predloge združil v obširni resoluciji, iz katere posnemamo:

Prihodno leto poteče pogodba, ki jo ima naša država s tvornico »Zorko« glede modre galice. Ta pogodba je bila doslej izgovor, da se cene modri galici niso dale drugače urediti. Obstoji nevarnost, da se sklene s podjetjem nova pogodba, ki naj jo država odobri kot protiuslugo za to, ker se je tvornica preselila iz Subotice v Šabac. Bati se je, da ne bo kmečki stan oni, ki bo plačal to odškodnino. Za bodočo ureditev vprašanja modre galice stavlia Kmetijska družba naslednje predloge: Francoska družba borskih rudnikov, ki plačuje tujim delničarjem nedo-

pusno visoke dividende, naj odstopi državi po produkcijski ceni ono količino bakra, ki je potrebna za izdelovanje modre galice, država pa naj baker dodeli tvornicam in naj določi tudi mejo zaslužka. Prodaja galice pa naj se odstopi združnim organizacijam. Če ta način zaradi pogodbenih obveznosti države nasproti rudniku ni mogoč, potem naj država odkupi potreben baker in ga odstopi tvornicam po znižani ceni, kakor to dela Italija. Hkratu naj določi mejo dobičku tako, da cena galici ne bo presegala v trgovini na debelo 3 dinarje za kilogram.

Lani ni bilo uvedeno obvezno zavarovanje proti vremenskim neizjemam v naši banovini. To vprašanje je bilo predmet lanskega kmetijskega prosveta in prosimo, da se ne odstavi z dnevnega reda, temveč se smatra za eno izmed najbolj perečih vprašanj, ki ga je treba čim prej rešiti.

Ponavljamo stalno zahtevo, da se čim prej uvede brezplačno ambulantno zdravljenje živine in da se izvede organizacija zavarovanja živine po krajevnih zadrugah.

Z začudenjem čitamo, da so začeli graditi v drugih krajih sile za vskladiščenje kmetijskih pridelkov, nič pa še ni ukrenjenega za gradnjo silov v naših sadnih okoliših, čeprav bi bili ti sili prav letos, ko pričakujemo obilno letino, nujno potrebni.

Oblastva naj onemogočijo krošnjarenje s sadnimi drevesci in trsem in naj uvedejo strogo nadzorovanje nad drevesnicami in trsnicami. Prav tako naj se z javnimi sredstvi uredi selekcija (odbira) udomačenih odpornih sadnih sort, da se kakovost sadja izboljša.

Naša banovina izdaja vsako leto velike vsote za podpore pri nabavi škropil za sadno drevje. S škropili pa se živalski škodljivci ne morejo uspešno zatirati, ker se pri tem uničijo tudi naravni sovražniki škodljivcev. Borba se da uspešno izvesti le z biološko obrambo.

Po časopisnih vesteh se pripravlja pocenitev cementa za kmetijske gradnje. Ker je nastopil že čas gradnje gnojnih jam in kmečkih silov, pozivamo odločujoče činitelje, da rešitev tega vprašanja pospešijo.

Ob državni meji je nastopilo pomanjkanje opeke, ker so jo opekarne izvozile v Nemčijo. Oblastva ne bi smela dopustiti, da se izvozi opeka, dokler ni krita domača potreba. Zdej trpimo pomanjkanje v največji gradbeni sezoni. Sploh naj se izvažajo v klirinške države le ono blago, ki ga doma ne potrebujemo ali ga ne moremo drugam prodati.

V zadnjem času je prišlo spet nekaj kmečkih posestev ob mejah v tuje roke. Zahtevamo, da se tozadevni predpisi v obmejni coni strogo izvajajo. Obenem naj se ustanovi s pomočjo javnih zavodov sklad za odkupovanje kmečkih posestev v obmejni coni.

Naše kmetijstvo plačuje velikanske vsote za zavarovanje proti požaru. Zato je treba onemogočiti kartel zavarovalnic in preučiti, ali so upravičene visoke premije za požarno zavarovanje.

Glede na določbe uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov se pogosto dogodi, da sodišče marsikomu ne priznava ugodnosti kmečke zaščite, čeprav bi mu zaščita šla po vseh socialnih in pravnih pojmih. Tozadevne določbe naj se spremenijo.

Nujno zahtevamo, da se uredi vprašanje brezobrestnih posojil vinogradnikom za obnovo vinogradov in da se prepove zasajanje novih vinogradov v neprimernih legah.

Pravilnik o pobiranju banovinske trošarine na vino naj se spremeni tako, da se oproste trošarine one količine vina, ki jih kupujejo kmetovalci za svoje delavce. Odpravi naj se tudi praksa, po kateri se zatrosarini celo grozdje, ki ga kmečki posestnik kupi od vinogradnika in ga predela v domačo pijačo.

Pridružujemo se pozivu Društva absolventov kmetijskih šol, da se uvede starostno in bolniško zavarovanje kmeta.

Zahtevamo, da se kmet oprosti pet odstotnega poslovnega davka, ako izroči žagi svoj lastni les za žaganje in ta les uporabi v lastnem obratu.

V gradbenem zakonu naj se spremenijo določbe in dovolijo olajšave za kmečke zgradbe.

Zemljišča ob banovinskih cestah naj se oproste posebne doklade za gradbeni sklad in naj se rajši določijo večje prenosne takse v primerih prodaje zemljišč ob banovinskih cestah, ker je šele takrat mogoče oceniti prirastek vrednosti zaradi urejene ceste.

Obravnava povišanja mezd na rudarskem shodu

Nedavno je bil v delavskem domu v Trbovljah shod rudarskega delavstva, ki ga je sklicala trboveljska podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije z namenom, da pojasni delavstvu potek mezdnih pogajanj dne 31. maja s Trboveljsko premogokopno družbo v Ljubljani. Shod je vodil predsednik podružnice g. Alič, ki je po uvodnih pojasnilih podal besedo zveznemu tajniku g. Juriju Arhu iz Zagorja.

Govornik je orisal najprej priprave za mezdno gibanje, ki se je začelo aprila, nato pa pogajanja med družbo in zastopniki delavskih društev. Delavsko zastopstvo je imelo trd boj in je spočetka vse kazalo, da uspeh ne bo tak, kakor je bil pozneje dosežen. Družba je naposled pristala na zvišanje

osnovnih mezd, ki bodo v bodoče v I. kategoriji 41.75, din., v II. kategoriji 36.50, v III. kategoriji 31.50, din., v IV. kategoriji 27.50 in v V. kategoriji 21 din. Akordne mezde se bodo določile po akordnih tarifah, ki se bodo zvišale za štiri odstotke. Družba je pristala tudi na ureditev doklad na osnovno mezdo onim profesionistom in delavcem, ki so jih prejimali že pred podpisom pogodbe od 1. maja lanskega leta. Enako se priznajo doklade tudi onim profesionistom, ki so se vrnili k prvotnemu profesionalnemu delu, kjer so prejimali doklade. Tudi nočni pazniki dobe dnevni dodatek 4 din. Dalje se prizna sv. Štefan kot praznik. Delavec, ki se po odsluženem vojaškem roku vrne v rudnik, bo uvrščen v isto kategorijo, v kateri je

bil pred odhodom k vojakom. Uredilo se bo vprašanje onih kopačev, ki so bili svojčas odpuščeni in znova sprejeti v delo. Enako se uredi tudi vprašanje doklad strojnemu osebju.

Ko je g. Arh prečital dodatek in zapišnik o mezdni razpravi, so nekateri mlajši ljudje in ženske stavili razna vprašanja. G. Arh je nato izjavil, da je delavsko zastopstvo v polni meri izvršilo svojo dolžnost, dasi sicer uspehi niso taki, kakor bi bilo želeli. Če nekatera vprašanja ni bilo mogoče čisto zadovoljivo rešiti v korist delavstva, so krivi pač oni, ki stojijo ob strani in ocenjujejo delo delavskih zastopnikov, namesto da bi se vključili v delavska društva in tako svoje za-

stopnike v delu podprli. V istem smislu sta podčrtala potrebo organiziranja tudi predsednik g. Alič in župnik g. Vrtačnik, ki sta izjavila, da je uspeh vedno odvisen od organizirane moči delavstva, nikdar pa od nedelavnosti delavskih množic.

Rudarsko delavstvo je doseglo nov uspeh v pogledu izboljšanja svojega položaja in je zadovoljno. Zaveda se, da more s treznim in preudarnim nastopom mnogo več doseči kakor pa s kakršnokoli drugo akcijo, kajti le predobro je delavstvu še v spominu poletje leta 1923., ko je z nepremišljeno akcijo doživelo neuspeh, ki ga je rudarsko delavstvo dolga leta bridko čutilo.

Južna Dobrudža je cena za sporazum Bolgarije in Rumunije

Predsednik bolgarske vlade Kjošeivanov je sprejel pred dnevi posebnega dopisnika velikega pariškega dnevnika »Paris Soira« in mu dal važno izjavo glede bolgarske politike na Balkanu, zlasti glede njenega razmerja z Rumunijo. V začetku izjave je omenil dogodke v Dobrudži, ko je bilo pobitih več bolgarskih kmetov, nato pa je nadaljeval: »Naša najodkritosrčnejša želja je, živeti v dobri slogi s sosedo Rumunijo. Vse pogodbe, podpisane po svetovni vojni, so samo še zgodovinski spomini. Turčija se jih je rešila prva. Madžarska je tudi prišla na vrsto. Ali naj se jim samo Bolgarija vekomaj pokori?

Mi ne zahtevamo od Rumunije severne Dobrudže, ker ni nikdar bila naša, pač pa naj nam Rumuni puste južno Dobrudžo, kjer žive tisoči naših rojakov. To je naravno za ledje naših pristanišč Burgasa in Varne, ki propadeta dan za dnem bolj, odkar ga nimata. Naša država nima žita. Posest Dobrudže bi odpravila to pomanjkljivost. Rumunija bi z Dobrudžo izgubila strašno malo, komaj en odstotek žitnega pridelka.

Ne bom izdal državne skrivnosti, če po-

vem, da so se pred nekaj meseci začela pogajanja med Bukarešto in Sofijo o tem, ali se ne bi bilo dalo mirno urediti to razburljivo vprašanje. Toda prišli so novi dogodki: francoske in angleške obljube o pomoči za Rumunijo. Zavaljo tega so se razgovori, ki so se tako srečno začeli, spet ustavili.

Žalostni prepiri s sosedi so doslej vedno ovirali našo državo, da ni stopila v Balkansko zvezo. Nekaj kvadratnih kilometrov Dobrudže nas je sprlo z Rumunijo, nekaj kvadratnih kilometrov obale na Egejskem morju z Grčijo. Ali ne bi mogli mirno popraviti vsega tega? Ali nismo mi Bolgari že dokazali dobre volje? Ali se nismo slovesno odrekli srbskemu delu Macedonije, da smo lahko z Jugoslavijo podpisali pogodbo o večnem prijateljstvu. Podpisali smo prijateljsko pogodbo tudi s Turčijo in pokazali isti pomirljivi duh, ko smo se odrekli Odrinu. Ali se torej res samo z Rumuni in z Grki ne bi smeli sporazumeti?«

Postani in ostani član Ciril Metodove družbe!

JULES MARY—J. M.:

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

Komisar je hitro odprl vrata mrežaste ograje prostora pred postajnim poslopjem in planil po stopnicah navzgor v prednjo sobo, saj je videl, da je bilo od ene minute odvisno človeško življenje.

Zdaj je stal sopihajoč pred lino za vozne listke.

»Vlak proti Milanu?

»Kmalu se bo odpeljal«, je odvrnil uradnik.

»Vozni listek prvega razreda do Milana!«

Vzel je listek, vrgel uslužbencu denar in zdrvel proti čakalnici, ne da bi se bil zmenil, ko mu je železniški uradnik klical: »Gospod, še dve liri dobite nazaj.«

Kakor blisk je švignil mimo uslužbenca, stoječega pred vrati čakalnice, ki je stekel za njim in mu zaklical: »Gospod, vozni listek!«

Parenti mu ga je pokazal od daleč, ne da bi se bil ustavil. Čakalnica je bila prazna, vrata, držača proti vlaku, so bila široko odprta. Že je prišel vratar, da bi zadnjič zaklical postaje, kamor se pelje vlak, in nato zaklenil čakalnico.

»Skrajni čas«, je opomnil Parentija, ko je ta zdiralj mimo njega.

Tam je stal vlak pripravljen za odhod. Slišalo se je že ropotanje vozovnih vrat, ki so jih sprevodniki zapirali. Lokomotiva je vršičeče zariskala, da je šlo Parentiju do mozga. Prodajalec časopisov je prišel mimo njega.

»Kje so vozovi prvega razreda?« je zakričal Parenti nad njim.

»Čisto spredaj«, je bil odgovor. Že je Parenti stekel naprej, a prodajalec časopisov je gledal za njim in godrnjal: »Ta bo imel posebno srečo, če se bo še lahko odpeljal.«

Naposled je bil pri vozu prvega razreda.

Skočil je na stopnišče in z nemirno hlastnostjo odprl že zaprta prva vrata. Samo ženske so sedele v kupeju. Planil je k drugim vratom. Nekaj neznanih mladih ljudi je sedelo tu. V tretjem kupeju voza ni bilo nikogar.

Stopil je k drugemu vozu. Toda že je prihitel sprevodnik in zaklical: »Vstopite, gospod, vlak se takoj odpelje.«

»Ne, ne, iščem...« je zajecjal Parenti sopihajoč, toda sprevodnik je odprl najbližja vrata in ga hotel poriniti v vlak.

Komisar je s pridruženim glasom veselo vzkliknil... našel je iskanega.

Gospod de Ferranti je v vozu že udobno sedel in kadal cigaro. Na sedežu pred njim je ležala črna mapa s papirji. Naglo je dvignil glavo, ko je zaslišal svoje ime. Pri vratih se je namreč nenadno pojavil mož z bledim, zmedenim obrazom in ga poklical.

»Moje ime je de Ferranti«, je rekel, »kaj je?«

Z velikim trudom je mogel Parenti izdati besede: »Jaz sem Parenti, policijski komisar iz Moncalierija.«

»Nujno vas prosim, da takoj izstopite in ostanete tu.«

»Toda mene kličejo uradne dolžnosti.«

»Tu gre za važnejše reči. Gre za življenje in smrt.«

Še kratak pisk lokomotive, vlak je potegnil in koleša so se začela premikati. Parenti je obupaval in obup se je odražal v njegovih sploščanih potezah in široko odprtih očeh s tako silo, da višji državni tožitelj ni več povpraševal, temveč je pograbil svoje reči in skočil iz vlaka.

Bil je zadnji čas. Že so se koleša hitreje

Prebivalstvu dravske banovine

Kakor vsako leto je tudi letos v tem mesecu po vsej naši kraljevini protituberkulozni teden, ki ga priteja Protituberkulozna zveza. Namen protituberkuloznega tedna je, da se narod pouči o bistvu jetike in njeni nevarnosti in o tem, kako je treba živeti in ravnati, da se jetike obvarujemo. Po drugi strani pa je namen protituberkuloznega tedna, da se zbere čim več sredstev za zdravljenje tistih, ki so za jetiko oboli, a sami nimajo potrebnih sredstev, da bi se mogli primerno zdraviti.

Podprimo vsi, vsak po svojih močeh. Protituberkulozno zvezo v tem njenem resnem in potrebnem in plemenitem delu za zdravje našega naroda! Sodelujmo pri tem njenem delu, a prispevajmo tudi za njen plemeniti namen od svojih sredstev, kar zmoremo. Protituberkulozni teden se priraja v sporazumne državne oblasti in naročam zato, vsem podrejenim oblastvom in institucijam, naj stojijo v tem tednu Protituberkulozni zvezi ob strani z vso podporo. Vsem, ki se bodo pri tem udeleževali, bodisi v propagandi, bodisi pri nabiranju prispevkov, izrekam že vnaprej svoje priznanje in zahvalo.

Ban dr. Marko Natlačen

Milijonska škoda zaradi poplav

Brežice, junija

V drugi polovici maja so v srezu Brežicah zaradi deževja narasli hudourniki, ki so zelo opustošili posamezne kraje. Najbolj prizadete so bile občine Velika Dolina, Čatež, Brežice in Artiče. V občini Veliki Dolini so posebno prizadete vasi Bregansko selo, Bregana, Obrežje, Jesenice in Podgračeno. Najbolj oškodovana je vas Bregansko selo. V tej vasi so porušeni vsi plotovi in vrtovi in izpodkopane so vse manj trdne stavbe. Razen tega je odneslo mnogo zemlje in sadno drevje je izruvano. Kar pa je ostalo, je na

vrtela. Če bi ne bil istočasno iz voza skočivši komisar ujel de Ferrantija, bi bil ta padel po tleh.

Že je zmerjajoč prihitel postajni inspektor, da bi si zapisal imeni obeh gospodov zaradi kršitve železniških predpisov, ki pravijo, da je kaznivo, če kdo vstopi v premikajoči se vlak ali skoči iz njega. Ko pa je inspektor spoznal višjega državnega tožilca in mu je ta povedal, da ga je nujna gradna zadeva prisilila zapustiti vlak, so se s spoštljivim pozdravom odstranili.

»No, gospod komisar, zdaj mi pa hitro razodenite svojo skrivnost,« je začel de Ferranti nestrno in z zgubančenim čelom.

»Gospod višji državni tožitelj, mesar iz Moncalierija, katerega usmritev je odrejena za jutri, je nedolžen,« je zagotovil Parenti resno in odločno.

Gospod de Ferranti je jezno zamahnil z roko.

»Gospod,« je rekel, »vi pozabljate, s kom govorite.« Očitno se je jezil, ker se je dal zavesti, da je zapustil vlak, ki je že puhal v noč. »Seveda je bila Longhijeva sestra tudi pri vas,« je nadaljeval, »sicer dobro in pogumno dekle, toda bolešno razburjena, pa vam je povedala svojo pravlico. In vi, novinec, ste takoj zlezli v past. Klanjam se vaši spretnosti, gospod komisar.«

»Nisem začetnik, gospod višji državni tožitelj,« je odločno odvrnil Parenti. »Prihitel sem k vam, da preprečim veliko nesrečo in popravim usodno zmotno. Če se mi to ne posreči, si tega vse življenje ne odpustim. Če se izvrši sodni umor, se bom vse življenje zavedal svoje sokrivde.«

»Kaj torej veste?«

»Mesar je nedolžen?«

»A kdo je izvršil zločin?«

»Njegova mati.«

Gospod de Ferranti je spet nestrno zamahnil z roko in rekel: »Imate dokaze?«

»Imam.«

debelo zasuto s kamenjem. Voda je odnesla tudi vaški most. Posevki so uničeni in o karko košnji sena ali detelje ni govora. Ostale vasi občine Velike Doline so le nekoliko manj prizadete. Odstranjanje nanošenega kamenja bo zahtevalo na poplavljenem ozemlju veliko število delovnih moči in gmočnih žrtev, ki jih pa samo prebivalstvo ne bo zmoglo. Ko odteče voda, bo treba preorati in posejati na novo, kar bo mogoče šele po odstranitvi kamenja.

V občini Catežu so prizadete Sobinja vas, Cerina, Krška vas in Malence. Nižinska lega je posuta s kamenjem, vilišnska pa trpi škodo, ker je bila odnesena zemlja in izruvano sadno drevje. Za občini Velika Dolina in Catež je ta nesreča še posebno usodna, ker sta bili prav ti dve občini opustošeni od toče 1. 1937.

V občini Artičah je oškodovano ozemlje ob potoku Močivniku, kjer je odneslo mnogo obdelane in posejane zemlje. V občini Brežicah je bila pod vodo vsa obsavska površina, tako imenovana Vrbina, kjer so uničene vsa krma in žitarice. V ostalih občinah sreza je bilo pod vodo vse niže ležeče ozemlje ob Savi.

Močno je narasel tudi potok Sevčina, ki teče od Planine pri Sevnici in se pri Sevnici izliva v Savo. Najbolj je prizadeta vas Veliko Podgorje, kjer je več posestnikov skoro ob vse. Zelo je bila poplavljen občina Senovo. Hudourniki so pštošili njive in travnike, odnašali plodno zemljo in nanašali kamenje. Voda je trgala jezove, odnašala plove in manjše mostove ter rušila občinske ceste.

Prav tako se je Bistrica spremenila v de-ročo reko in se razlila po travnikih in poljih. Najbolj prizadeta je kraj Podsreda.

Veliko škodo so nadalje povzročile poplave reke Sotle, kjer je prizadeto ozemlje občine Dobove, Kapele in Bizeljskega. Poplavljen je približno 2500 hektarov obdelane površine. Sotla je nanese mnogo blata, ki je izredno lepljivo, tako da tudi pozneje, ko bo vsa voda odtekla, ne bo odpadlo od rastline. Del vasi Velikega Obreža je odtrgan od ostale vasi, vsa vas Rigonce pa od ostale občine.

Škoda na obdelani zemlji znaša po uradnih ugotovitvah v vsem srezu blizu sedem milijonov dinarjev.

Pot za poglobitev prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo

Bolgarski dnevnik »Mir«, ki izhaja v Sofiji, objavlja tole poročilo:

»V sredo 24. maja zjutraj je bosiljgradski sreski načelnik razglasil, da se lahko vrši še isti dan svobodni sestanek prebivalcev z obeh strani državne meje v Strezimirovcih. Kakor po električni žici se je raznesla ta vesela vest po vaseh na tej in na oni strani meje. Med 12. in 13. popoldne je bilo na meji v Strezimirovcih zbranih nekaj tisoč ljudi iz Jugoslavije in še enkrat toliko iz Bolgarije.

Uradne osebnosti obeh držav so to pot pozabile, da predstavljajo državno oblast. Nihče se ni brigal za mejo, vendar pa je bil red

in mir vzoren, množica se je vedla v vsakem oziru pametno in ljudje so naravnost zgleđno uvaževali in spoštovali vse odredbe državnih organov. Tu je vsakdo imel samo eno željo: da vidi svoje sorodnike, svoje prijatelje in znance. Svoboda je bila popolna. Ljudje so se vsedli k mizam in začela se je gostitev. Pečena jagnjeta, potice, vino, rakija. Toda bili so v manjšini oni, ki so jedli in pili. Od veselja in zadovoljstva prav mnogi niso mogli ne jesti ne piti.

Dve godbi sta zaigrali obe državni himni, nato pa se je vsa množica zvrstila v kolo. Vse, kar je bilo mlado in zdravo, se je zavr-

»Kje? Kakšni so?«

»Prinesel sem jih s seboj. Izključujejo vsak dvom. Če dovolite, gospod višji državni tožitelj, vam vso reč pojasnim takoj tu v čakalnici, ki je prazna.

De Ferrantija je odločni Parentijev nastop le zganil, da je začel premišljati.

»Dovolite mi, da hitro brzojavim v Milano, kjer me čakajo,« je menil de Ferranti, »nato pa vam bom na razpolago.« Ko se je vrnil iz brzojavnega urada, držečega se čakalnice, je dejal svojemu spremljevalcu: »Torej povejte vse, toda premislite vse besede in odgovornost, ki jo s svojim postopkom prevzemate nase!«

Stopila sta v čakalnico in korakala v njej gor in dol, medtem ko je Parenti govoril. Oba se nista brigala za mladenko, ki je z bleđim, trpečim obrazom sedela na klopi in ju opazovala z velikimi črnimi očmi, polnimi strahu in tesnobe.

Bila je Pepina.

»Zdaj gre za njegovo življenje,« je mrmrala sama pri sebi. Vse molitve, ki jih je znala na pamet, so izšepetale njene blede ustnice. Tudi med molitvijo ni odvrnila pogleda od obeh gospodov.

»Ali imate priznanje, ki ga je napisala vdova Longhijka, s seboj?« je vprašal višji državni tožitelj je stegnil roko.

»Tukaj je.«

De Ferranti ga je prebral. Nato je vzel žepno ruto iz žepa in si obrisal potno čelo. Kot človek je bil že prepričan, toda njegova sodniška vestnost je terjala še nekaj pojasnil. Kratko in razburjeno so si sledila vprašanja in odgovori.

»Kaj nam dokazuje, da to pisanje ni ponarejeno?«

»Pismo je napisala roka vdove Longhijke.«

»Ali poznate njeno pisavo?«

»Da. Te močne, oglate črke se ne dajo lahko ponarediti.«

»Toda žena si je lahko vso zgodbo izmislila, da bi rešila sina.«

»Podrobnosti so prenatanko opisane; zlasti njeno nekdanje ljubezensko razmerje s Cirilom Baccijem, s čimer je njeno sovraštvo do Baccijeve hčerke čisto pojasnjeno.«

»To je lahko navaden roman.«

»O tem se prav lahko prepričamo. Treba je samo zaslišati teto umorjene Karlote, ki je prav tako iz Giussana, rojstnega kraja stare Longhijke, toda biva že dalje časa tu v Turinu. Ta bo dobro vedela, kako je z vso rečjo.«

»Ali bi bilo mogoče, da se stara žena samo dela mrtvoudno?«

»Ne, gotovo ne.«

»Take primere sem v svoji praksi često doživel.«

»Tereza Longhijeva je mrtva! Umrla je skoro tik nato, ko je bila vse priznala.«

Višji državni tožitelj se je zganil in utihnil. Plašno se je poizkušala medtem približati obema Pepina, toda bila sta tako vtoplejena v svoj pogovor, da je nista videla.

Tedaj je začela s tresočim se glasom: »Gospod de Ferranti...«

Pogledal jo je sočutno, prijel jo za roko in dejal: »Ubogo dete, kako strašne bolečine ste morali pretrpeti!«

Dekle je planilo v jok in oba, policijski komisar in višji državni tožitelj, sta se trudila, da bi jo potolažila in pomirila, kar se jima je naposled tudi posrečilo.

»Tako, dete,« je povzel de Ferranti spet besedo, »vrnite se z naslednim vlakom v Moncalieri. Takoj bom uredil preložitve izvršitve kazni. Pridite jutri zjutraj k meni, potem bova šla skupaj v ječo, kjer boste lahko videli brata in govorili z njim.«

»Ali je zdaj res rešen? Ali bo kmalu izpuščen na svobodo?«

»Prav gotovo, drago dete, besedo vam dam. Le pomirite se zdaj. Vrnite se domov in ne bojte se ničesar.«

Parenti je naročil voz za zvesto sestro in ukazal vozniku, da jo popelje na osredno železniško postajo. Nato je sedel z višjim dr-

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

telo v živahen ples. Vojaki, orožniki, uradniki in oficirji so stopili v kolo z narodom. Zadovoljnost in hvaležnost sta zavladali med ljudsko množico, stari ljudje pa so se s solzami v očeh križali in blagoslavljali tiste, ki so omogočili ta sestanek. »Vidite, to je najzanesljivejša pot k zblizanju!« je vzkliknil eden izmed odličnih jugoslovenskih udeležencev tega sestanka na bolgarsko-jugoslovenski meji.«

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

žavnim tožiteljem v drugo kočijo, ki naj ju popelje najprej na sodišče, nato pa v ječo.

16.

Pavleta Longhija so drugo jutro, ko so mu bili odvzeli prisilni jopič, povedli v jetniško govorilnico, kjer sta ga čakala njegova sestra in višji državni tožitelj de Ferranti.

Doslej je vedel le, da je izvršitev usmrtitve preložena. Bil je čisto izpremenjen. Njegov dobrosrčni, prej polni obraz z zdravo barvo, je bil zdaj upadel in bleđ. Njegova lica so se bila posušila, njegove temno obrobljene oči so gledale mrtvo in motno. Ko je zagledal svojo sestro, ga je ginjenost tako obvladala, da je omahnil in se zrušil na stol.

»Ah,« je zavzdihnil, »zakaj ste dete privledli semkaj?«

Jokaje in hkratu smeje je stopila Pepina knjemu. Brat je stegnil roke in sestra se je vrgla na njegove prsi. Potem jo je vzel na kolena, kar je tako rad storil doma, in jo je začel poljubovati.

Jokala sta se, objemala in si gledala v oči, ne da bi bila mogla izpregovoriti besedo. Višji državni tožitelj je presunjen gledal ta nemi prizor.

Naposled je rekel: »No, gospodična Longhijeva, zakaj ne poveste vašemu bratu vesele novice? Gotovo jo bo rajši slišal iz vaših kakor iz mojih ust.«

Pavle je vstal in še zmerom držeč sestro za roko pogledal višjega državnega tožitelja, ki ga ni bil prej niti opazil.

»Kaj pa je?« je vprašal.

»Nekaj zelo lepega, dragi bratec. Čez nekaj dni boš spet prost. Resnica je prišla na dan!«

»Mati...?«

»Vse je priznala.«

»Ah!«

Spet se je vsedel in se z obema rokama prijel za glavo. Na jezik mu je prihajalo vprašanje, ki ga pa ni zastavil. Naposled je vprašal z drgetajočim glasom: »A kaj se je z njo zgodilo?«

Slovenski vinogradniki so zborovali

V Šmarje pri Jelšah so prihitali v soboto in v nedeljo iz vseh krajev Slovenije slovenski vinogradniki na občni zbor Vinarskega društva za Slovenijo, na vinsko razstavo in vinogradniški shod. Šmarčani so prav lepo pozdravili zborovalce.

Občni zbor je bil v soboto zvečer v dvorani Habjanove restavracije. Vodil ga je predsednik Ivan Šerbinek iz Svečine pri Mariboru. Po pozdravu zastopnikov oblastev in drugih se je spomnil pokojnega vinarskega strokovnjaka Gombača in navzočni so zaklicali v počastitev njegovega spomina trikrat »Slava!« Zborovalce je zatem pozdravil šmarski župan g. Turk. V imenu šmarskega okraja je pozdravil slovenske vinogradnike sreski načelnik g. dr. Kartin Herbert.

Tajništvo in blagajniško poročilo je podal g. Konrad Pečovnik iz Maribora. Blagajniško poročilo navaja, da znaša društveno premoženje 18.000 din gotovine, skupno premoženje z vrednostjo inventarja pa je 28 tisoč dinarjev.

Kletarski nadzornik g. Vojsk iz Maribora je predlagal odboru razrešnico s pohvalo, kar je bilo sprejeto. Prihodna občni zbor in vinogradniški shod bosta v Lendavi. Proračun za bodoče leto določa 65.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Po 10 minutnem odmoru so bile volitve novega odbora. Predlagana je bila samo ena lista, tako da je bil nov odbor soglasno izvoljen. Predsednik je Ivan Šerbinek (Vrtiče), prvi podpredsednik Zupanič Lojze (Jarenina), drugi podpredsednik Janžekovič Lojze (Osluševci), tretji podpredsednik Kerin Franc (Sv. Križ pri Kostanjevici), tajnik in blagajnik sreski kmetijski referent Novak Josip (Maribor). V odboru so Ignac Lipovec in Jože Bratuša (Ljufomer), ravnatelj Munda Martin (Ormož), Franc Brulc (Stopiče) Ivan Zerdin (Lendava) Franc Prelog (Sv. Marjeta na Drav-

skem polju), Franc Novak (Kapela), Anton Bajuk (Metlika), Lojze Zorenč (Sv. Peter pod Sv. gorami), Ivan Strašek (Svečina), Šega Anton (Ptuj), Zabavnik Josip (Maribor). Za preglednika računov sta bila izvoljena kletarski nadzornik Vojsk Franjo (Maribor) in upravitelj Šmarčan Janko (Jarenina).

Zelo odlično prirejena je bila razstava vin. Na njej so razstavili svoja vina člani podružnic od Sv. Petra pod Sv. gorami, iz okoliša Škofje in Babne gore, Šmarja, Pilštanja in Tinskega, Roginskih goric, od Sv. Eme, iz Rogaške Slatine in od drugod. Razstavljenih je bilo okrog 1000 steklenic najboljših

vin 126 vinogradnikov. Po odprtju razstave se je začelo pokušanje vin.

V nedeljo dopoldne je bil v dvorani Habjanove restavracije enajsti vinogradniški shod. Predsednik g. Šerbinek je predlagal vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, pozdravni pa gg. kmetijskemu ministru in banu dravske banovine. V imenu g. bana je pozdravil shod načelnik kmetijskega oddelka banske uprave g. inž. Podgornik in v imenu Sadjarskega in vrtnarskega društva ravnatelj g. Priol. Sledili so še drugi pozdravi, nato pa poročila, nanašajoča se na prečca vinogradniška vprašanja. Naposled je bila sprejeta resolucija, v kateri so očitane zahteve in težnje vinogradnikov. Po končanem shodu so zborovalci priredili izlete na Tinsko, v Rogaško Slatino in k Sv. Juriju ob južni železnici.

V Bratislavi niso zadovoljni z jugoslovenskimi Slovaki

Slovaki, naseljeni v Jugoslaviji, imajo svoje središče v Petrovcu v Bački. Tu izhaja tudi njih glasilo »Narodna jednota«. List ima slovanski in nacionalni slovaški program, zato ostro obsoja dogodke, ki so dovedli do odcepitve Slovaške od bratske Češke in do ustanovitve tako zvane neodvisne slovaške republike. Ostre obsodbe, ki jih je »Narodna jednota« polna nasproti slovaški službeni politiki, gre slovaškim činiteljem v Bratislavi močno na živce, zato so prepovedali prihajanje »Narodne jednote« na Slovaško. Hkratu je »Narodno jednota« silno napadlo glasilo slovaške vlade in Hlinkove stranke »Slovak« očitajoč listu, da je narodni izdajalec, da stoji v češki službi in da zagovarja bivše politične stranke na Slovaškem.

Na te očitke odgovarja »Narodna jednota« in pravi: »Ne simpatije do bivših strank na

Slovaškem, marveč iskreno slovaško in slovansko čustvo nam narekuje spoznanje, da je nam brat bližji, zmerom bližji in dražji kakor tujec, ker pač kri ni voda. Pri tem pa tudi ne pozabljamo, da je ta brat prelivl kri za Slovaško, svoje kosti sejal okrog po svetu, da bi maščeval strašne krivice, ki so jih zadajali nam in Slovanom vobče skozi celo tisočletje naši neprijatelji s severa in z juga hoteč pomesti slovanstvo s površine zemlje, ker jim je bilo na poti. Zavedamo se, da je bila ustanovitev svobodne Slovaške mogoča samo v slogi med Slovaki in brati Čehi. Tega ne pozabimo, ne moremo pozabiti, ne smemo pozabiti. Mi vemo, zelo dobro vemo, da tudi vi tam, bratje, skupaj z mnogimi najvišjimi ne boste pozabili tega, vendar pa tega priznati ne smete. Ali je prav tako?«

»Priporočiti jo moramo milosti višjega sodnika. Mrtva je!«

»Mrtva?« je ponovil in umolknil. Zdajci je burno planil pokoncu in začel tožiti vijoč roke: »Sestra, kaj pa smo storili, da nas usoda tako tepe?«

Pepina se je globoko razžalostila zaradi nastopa obupa pri bratu. Sedla mu je spet na kolena in naslonila, kar je doma tolikokrat storila, svojo glavico na njegova široka prsa.

»Pomisli vendar, kako te imam rada, brat. Saj sem ti še jaz ostala. Ti se ne smeš jokati, sicer bom zbolela. Pomisli, da imam jaz samo tebe na svetu, to ti bo dalo moč. Glej, boleha sem in slabotna ter samo nate navezana. Kaj naj storim, če izgubim tudi tebe?«

Pavle je vzravnal glavo in njegove oči so dobile spet nekaj starega bleska.

»Da, prav imaš. Tebi se zahvaljujem za svoje življenje!« je vzkliknil globoko ganjen. »Ti si mi ljuba, zvesta sestra! Kako naj ti to poplačam?«

»Tako, da spet poizkusiš dobiti veselje do življenja, brat,« je odvrnila. »Sicer pa ni treba zahvaljevati se mi, zakaj samo po sebi se razume, da sem storila vse za tvojo rešitev. Pa še neka oseba je, kateri se moraš iz vsega srca zahvaliti.«

»Kdo je to?«

»Nineta Novellijska« je odvrnila Pepina in mu povedala, kako velikodušno ji je Nineta pomagala v najhujših dneh njenega življenja.

»Da, Nineta je plemenita in dobra,« je mrmral Pavle. »Tega ji ne bom nikdar pozabil.«

...

Že tretji dan je prišla kraljeva brzojavka o pomflostitvi in Pavle je bil izpuščen iz jetnišnice. Ko so se bila zaprla za njim vrata, je slastno zadihal zrak svobode. Bilo mu je, kakor bi bil po dolgi, hudi boleznici prvič vstal.

Njegova prsa so se širila in lahna rdečica se je videla na njegovih licih.

Popoldne se je vrnil s Pepino, ki je bila prišla ponj, domov v Moncalieri. Gospa Longhijka je bila medtem pokopana. Doma ju je sprejela Nineta, ki je vodila pri Longhijevih vse gospodinjstvo.

Do solz ganjen je prijel Pavle z obema rokama Ninetino ročico, ki mu jo je ponudila, in jo stisnil. Govoriti Pavle ni mogel, vendar je Nineta brala v njegovih očeh, kako hvaležen je bil za vse, kar je bila storila zanj in za njegovo sestro. Pepina je stala zraven in se smehljala skozi solze, ki so ji tekale po licih.

Druga dne sta se brat in sestra pogovarjala o svoji bodočnosti.

»Naše stranke so se navadile meso kupovat drugod,« je menil Pavle skomignivši z rameni. »Mnogi se sploh ne bodo hoteli vrniti. Gospodje pri sodišču so mi sicer rekli, da bodo poskrbeli za moje polno zadoščenje, toda saj veš, kako je s tako rečjo: nekaj zmerom ostane. Najrajši ne bi več odprl mesnice. Potem bi...«

»No, le povej brat,« ga je izpodbudila Pepina, ko je umolknil.

»Da, sploh bi rad mesarstvo čisto opustil. Ne bi zdaj več mogel zaklati žival. Groza me spreleti, če le pomislim na kri. Smešno je sicer to, toda...«

»Ne, ni smešno, bratec. Čisto soglašam s teboj. Dovolj imava denarja, da se lahko mirno posvetiš drugi zaposlitvi. Če se nama posreči še kolikor toliko povoljno prodati hišo z mesarijo, bova dovolj bogata.«

»Prav ljubo mi je, da si ti izgovorila misel, ki sem jo že dolgo časa gojil. Vse bova prodala in se preselila drugam. V tej hiši me življenje ne more več veseliti. Najrajši bi šel v Ameriko, kar sem že nameraval storiti. Seveda le, če je tudi tebi prav in če pojdeš tudi ti z menoj.«

»Zakaj tako daleč?« je vprašala sestra.

»Čim bolj bom oddaljen od tega kraja, tem

prej bom vse pozabil. Domovina mi more nuditi le žalostne spomine. Če pojdeš tudi ti z menoj, me doma ne bo nihče pogrešal.«

»Pač, brat, poznam neko osebo, ki bo zelo nesrečna, če tebe ne bo več tu.«

»Nineta misliš, kaj ne?« je rekel tiho, ne da bi bil sestro pogledal.

»Seveda. Zmerom te je imela rada, celo takrat, ko se nisi več brigal zanjo in si imel Karloto. Tudi zdaj te Nineta še zmerom ljubi. Ne smeš njej, ki je tako dobra in plemenita, prizadejati tako hude bolečine.«

»Toda jaz...« je hotel seči v besedo Pavle, a Pepina mu ni pustila govoriti, temveč je nadaljevala:

»Tvoje srce žaluje in bo še dolgo žalovalo. Nečoj pa se bo v tebe spet vrnilo staro veselje do življenja. Takrat ti bo Nineta nadomestila Karloto. Nineta ti bo zvesta družica in srečen boš z njo. Svetujem ti, da zapustiš Moncalieri, toda čez morje ne pojdeva. Zakaj bi se ne naselila v Giussanū, domovini najinih staršev? Saj veš, da imava tam še njivo, ki jo mati takrat ni mogla prodati. Prinaša nama dobro zakupnino in cena se ji je od takrat zelo povečala. Pa je ne bova prodala. Posvetiš se lahko kmetijstvu ali pa vrtnarstvu, a jaz bom gojila sviloprepke, s čimer se tam običajno pečajo ženske. V novem kraju pri novem delu bova najlažje vse pozabila. Tu pa bi naju korak za korakom preganjali spomini na grozne dogodke.«

Pepina je v duhu videla prijetno bodočnost: videla je hišico v senci murv, v hišici gospodinjiti Nineto, a na polju ali vrtu delati Pavleta. Sama sebe pa je videla sedeti zunaj na klopi poleg hišnih vrat in poljubljati otročička. Če bo deklica, se bo gotovo imenovala Karlota.

»No, naj bo po tvojem, sestrice,« se je naposled odločil Pavle. V Giussanū pojdeva... No, Nineta pa pride potem pozneje za nama...«

K O N E C

Politični pregled

Kakor smo že poročali, je prispel predzadnje sredo

Nj. Vis. knez namestnik Pavle na obisk v Berlin.

Hkratu z njim je bile tudi Nj. Vis. kneginja Olga. V njenem spremstvu je bil med drugimi naš zunanji minister dr. Cincar-Marković. Naši visoki gostje so bili v Berlinu zelo svečano sprejeti. Bivali so v Nemčiji pet dni in bili deležni ves čas največje pozornosti. Knez namestnik je imel z voditeljem Hitlerjem dolg razgovor, v katerem se je naglašalo prijateljstvo, ki veže Jugoslavijo z Nemčijo in Italijo. Poudarjala se je tudi potreba poglobitve odnošajev obeh držav na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Ko sta se v ponedeljek knez namestnik Pavle in kneginja Olga s spremstvom poslavljala na lehrski postaji v Berlinu, je bila vsa zgradba kakor pri sprejemu okrašena z jugoslovenskimi in nemškimi zastavami in občinstvo je prirejalo manifestacije. Na postaji sta bila ob slovesu v družbi s knezom namestnikom kancelar Hitler in maršal Göring.

Preteklo nedeljo je

prispel v Ljubljano predsednik vlade g. Dragiša Cvetković

in si dopoldne v skremstvu vodilnih osebnosti Ljubljanskega velesejma ogledal velesejmsko razstavišče. O mnogih razstavljenih predmetih se je prav pohvalno izrazil. Posebno mu je ugajala razstava ženskih ročnih del in je navzočnim predstavnicam Splošnega ženskega društva in Zveze gospodinj izrazil svoje priznanje. Vodstvu velesejma je predsednik vlade sporočil, da je vlada ljubljanskemu velesejmu odobrila državno podporo enega milijona dinarjev kot doprinos za zgraditev trajnih velesejmskih dvoran. V ponedeljek je predsednik vlade g. Cvetković ponovno obiskal velesejem in nadaljeval svoj ogled. Nakupil je nekaj pohištva v slovenskem slogu in v znak priznanja odobril Splošnemu ženskemu društvu in Zvezi gospodinj podpori po 10.000 dinarjev. Ob času njegovega obiska so se na velesejmu mudili otroci borovniške in cerkljanske osnovne šole, ki jih je predsednik pogostil.

Po londonskih vesteh

se pogajanja z Rusijo nadaljuje.

Zatrjuje se, da bo vsaj v 14 dneh sporazum podpisan. Gre pred vsem za to, da bi pogodba, ki bi se sklenila med Rusijo, Anglijo in Francijo, jamčila v primeru napada tudi za baltiške države, ker bi napad na baltiške države pomenil tudi posreden napad na Rusijo. Slišijo se glasovi, da je Rusija popustljivejša in da je zaradi tega sporazum zagotovljen.

Tudi v Švici se oborožujejo in je

Švica v vsej tišini zgradila moderno utrdbo ob nemški meji.

V nedeljo je bilo v Švici ljudsko glasovanje o predlogu vlade, da se naknadno dovoli 175 milijonov švicarskih frankov za okrepitev državne obrambe. Za predlog je glasovalo 444 tisoč glasov proti 198 tisočem. Torej več kakor dve tretjini. Zatrjuje pa se, da bi bil ta predlog sprejet soglasno, če ne bi bil vezan hkratu na dva druga predloga, ki nista bila v nikaki zvezi z državno obrambo.

Berlinske vesti pravijo, da

protektorat na Češkem in Moravskem ne bo ublažen.

kakor so hoteli vedeti neki tuji listi. O tem se na nedavnem sprejemu protektorja za Češko in Moravsko von Neuratha pri nemškem voditelju ni razpravljalo.

Po kitajskih poročilih

so Japonci začeli dve ofenzivi.

Vdrli so v pokrajino Šensi, smoter druge ofenzive pa je pristanišče Hang na Jangeju. Kitajci so prepričani, da bodo Japonce zadržali. Pri bojih v okolici Nančanga so imeli Japonci velike izgube.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Celju so se za kg žive teže trgovali: voli I. po 5.50; II. po 5; III. po 4 do 4.50 din; telice I. po 5; II. po 4.50; III. po 4; krave I. po 4; II. po 3; III. po 2.50; teleta I. po 6; II. po 5 din.

SVINJE. V Celju so bili za kg žive teže: špeharji po 8 do 9; pršutarji po 7 do 8 din; v Litiji pa: špeharji po 6 in pršutarji po 7 din.

Slanina je bila v Celju po 16 in svinjska mast po 17.50 do 19 din za kg.

VINO. V brežiškem okolišju se je trgovalo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 5, finejše sortirano pa po 7 din liter. V konjiškem okolišju se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 3.50 do 4.50, finejše sortirano pa po 7 din liter.

KRMA. V Celju je bilo seno po 65 do 70, a slama po 45 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Celju: goveje po 8 do 10 din, telečje po 10 do 12 din, svinjske po 6 din.

MED. V Litiji je bil čisti med po 20, v Celju pa po 18 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 6. t. m. v devizah (prve številke oficialni tečaj, številke v oklepajih pa tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 205.82 do 209.02 (256.40 do 259.60) din;

100 francoskih frankov 116.22 do 118.52 (144.84 do 147.14) din;

1 ameriški dolar za 43.75 do 44.35 (54.54 do 55.14) din;

100 italijanskih lir za 231.45 do 234.55 din;

1 holandski goldinar za 23.38 do 23.76 (29.13 do 29.51) din;

1 nemško marko za 17.67 do 17.85 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 470 din. Nemški klirinški čeki so bili po 13.90 din.

Sejmi

12. junija: Ljutomer, Tinsko, Turnišče, Nova cerkev, Litija, Dobrovnik;

13. junija: Kamnik, Brežice, Brunik, Hotemaže (samo blagovni), Kozje, Loče pri Poljčanah, Sv. Andraž v Slov. gorah, St. Janž pri Dravogradu, Trebnje, Zdenška vas, Zalec, Pameče, Žiri, Žigarski vrh;

15. junija: Dravograd, Kočevje, Kostrivnica, Mozirje, Nedeljšiče, Oplotnica, Planina pri Sevnici, St. Vid pri Stični; Loka pri Zidanem mostu;

16. junija: Dolnja Lendava;

17. junija: Poljčane, St. Vid pri Grobelnem.

Drobne vesti

— Ljubljanski velesejem se je začel. V navzočnosti kraljevega zastopnika generala Stefanovića in velikega števila odličnikov je ministre za trgovino in industrijo g. Jevrem Tomić kot častni predsednik v imenu vlade otvoril v soboto letošnji pomladni velesejem

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

«O prepričan sem, da je doma.»

Tako sta prišla do vrtno ograje. Tu je Pavlič obstal in rekel:

»Obljubiti mi moraš, da se z gospodom ne boš prepiral. Drugače ne grem s teboj.«

»Samo nekaj ga bom vprašal, nič drugega.«

»Toda če se boš začel jeziti in kričati nad njim...«

»Ne bom...«

Šolar je potegnil za zvonce. Tedaj je Pavlič še enkrat pomislil, ali ne bi bilo pametnejše, če bi jo odkuril. Toda zdaj je bilo za beg že prepozno. Vrata pred njima so se odprla in vstopila sta. Danes Šolar ni stopal tako trdo kakor takrat, ko je prišel vprašat zaradi otrokovega pogreba.

In angelčki niso zbežali skozi okno. Gledali so svojega sovražnika in so se mu škodoželjno smejali. Saj drže angelčki s cerkvijo in z župnikom, kakor se njihovemu položaju spodobi.

Andrej Šolar ni mogel videti njih in njihovega veselja. Čutil pa je, da strme povsed vanj hudobni pogledi, in čudno mu je bilo pri duši. Teško se je dihala pod temi zatohlimi oboki.

Zdaj sta bila s Pavličem že v prvem nadstropju. Šolar je ukrivil prst, da bi potrkal.

»Nikari se ne pripravaj!« ga je še poprosil Pavlič.

Šolar mu ni odgovoril, ampak je potrkal. »Naprej!« se je zaslislalo iz sobe, ostro in odsekano.

Župnik Hrastovec ju je že videl, ko sta prihajala čez dvorišče.

Takoj je vedel, da danes ljubeznive besede ne bi bile primerne.

Listal je po svojem brevirju in kazal vratom hrbet. Tako je tudi ostal, ko sta Pavlič in Šolar stopila v njegovo sobo.

»Dobro jutro, gospod župnik,« je dejal Šolar.

Pavlič je pa kar molčal. Ni maral takoj izdati svoje navzočnosti.

Hrastovec se je obrnil in z viška pogledal novega župana.

»Kaj bi pa radi?« je na kratko vprašal.

»Nekaj bi vas vprašal...«

»Tako? In Pavlič?«

»Jaz? Nič. Samo s Šolarjem sem šel... ker... pač...«

»Prosil sem Pavliča, naj gre z mano, ker smo imeli nekaj s Potočnikom.«

»Najprej bi bil moral iti Krasnik, ker pa ni maral...«

»Ste pa vi vskočili namestu njega. Že razumem...«

Pavlič je spoznal, da ni prav dobrodošel v župnišču.

»Če vas motim, gospod župnik, pa grem,« je rekel. »Saj ni potrebno, da bi bil tudi jaz poleg.«

»Le ostanite, ker ste že tu. Kaj ste me torej hoteli vprašati, Šolar?«

»Pavlič je predvčerajšnjim pripovedoval v

gostilni, da sem jaz svojega očeta pretepal.«

»No, in...«

»In te govornice se sploh širijo po vasi. Poklical sem Pavliča na občino, da bi povedal, odkod je to zvedel. In tudi Potočnika sem poklical...«

Tedaj mu je skočil Pavlič v besedo:

»Ker je pač Potočnik rekel, da to zanesljivo ve...«

»Pustite Šolarja, da bo govoril.«

Šolar se je jezil nad svojo zadrego.

Prišel je, da bi raztrgal mrežo laži z odločno kretnjo, zdaj pa stoji tu kakor lipov bog.

Potem se je le opogumil.

»Daš sem klicati Potočnika, ker je Pavlič rekel, da se on skriva za to rečjo. Saj se za tako lažjo kdo drug skoraj ne bi mogel.«

»Lažjo?«

»Da sem pretepal očeta.«

»To imenujete...«

»Grdo laž, gospod župnik.«

Hrastovec je stopil za korak naprej.

Šolar mu je grozeče gledal naravnost v obraz.

»In kaj je to z menoj v zvezi?«

»Kaj naj bo z vami v zvezi? Potočnik trdi, da je rajni gospod Kolar to zapisal in da ste mu vi listek pokazali.«

»Ni lagal.«

»Kako? To je...«

»Šolar, ne bom se spuščal v prepis z vami.«

»Šolar, rekel si, da se ne boš z gospodom prepiral...« je zajecjal Pavlič.

»Molči! Nič se ne boji!«

Šolar se je prisilil k miru. »Gospod župnik, o tem, kar je zlagano, se ne bom prepiral.«

Razstavni prostor je zaseden prav do zadnjega kotička. Današnji čas ni posebno ugoden gospodarskemu življenju ne pri nas in ne drugod po svetu, zato je toliko razveseljivejše, da je naš velesejem tudi tokrat zbral tako lepo število razstavljalcev. Vidi se, da se je naš velesejem res močno uveljavil. Industrijsko-obrtniški paviljoni nudijo mogočno sliko naše domače delavnosti, pa tudi tuja industrija je častno zastopana. Posebne razstave imajo pohoštvo, avtomobili, slovenska ženska ročna dela, mala obrt, tujski promet in obramba prebivalstva za primere napada iz zraka. Velesejem bo trajal do vštelega 12. t. m. Obiskovalci imajo na vlakih brezplačen povratek.

= **Nevarnost peronospor.** Vinogradnike, ki še niso drugič škropili svojih vinogradov proti peronospori, opozarja vinarski in sadjarski zavod v Mariboru, da to zdaj po deževju nemudno store. Hladno in deževno vreme je razvoj peronospor zadrževalo. Ob toplejšem vremenu pa je pričakovati nastop boleznih v najkrajšem času.

D O P I S I

ZAGORJE (Smrtna kosa). Na binškošno nedeljo smo pokopali 78letnega upokojenega rudniškega zidarja Štefana Brena, ki je delal nekaj desetletij pri zagorskem rudniku in bil upokojen leta 1926. Po zaslugi pokojnega ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. Gregorja Žerjava je dobil primerno življenjsko pomoč. Zapustil je ženo in dve hčerki. — Naslednji dan pa so položili v Čemšeniku v prerani grob 48letnega posestnika Zdravka Kolenca, katerega je že nekaj let mučila huda bolezen. Velika množica prijateljev in rojakov ga je spremila do groba, kjer počivajo njegovi starši, dedi in pradedje. Kolenčeva rodbina je bila najuglednejša in najstarejša v Čemšeniku. Zdravko je zapustil ženo in tri neposrebrljene deklice, zaradi česar bo rodbinsko ime izginilo. Pokojnikoma bomo ohranili blag spomin, vsem žalujočim pa izrekamo naše sožalje!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Ali hočete dolžiti mojega prednika, ki je v grobu, laži? To sem pričakoval od vas.«
 »Ne, tako te reči ne bomo obrnili. Kar sem poznal rajnega gospoda Kolarja, vem, da ni zagrešil ničesar slabega.«
 »Zelo milostni ste. Jaz pa sem vsekako tudi prepričan, da je rajni zapisal resnico.«
 »Tega on ni napisal. To ni res!«
 »Ali me hočete dolžiti laži? Tu v pisalni mizi je potrdilo.«
 »Ali ga lahko vidim?«
 »Ne, vsaj tu ne.«
 Solar je s prsti krčevito stisnil rob svojega klobuka.
 Toda njegov glas se ni prav nič dvignil. Govoril je resno in umerjeno.
 »Gospod župnik, ne morem verjeti, da mi ne bi hoteli pokazati listka. Če ga je smel brati Potočnik, ki ga to prav nič ne briga, bi ga smel videti tudi jaz, ko gre za mene.«
 »Kar sem rekel, sem rekel. To je moja reč.«
 »Ne, moja!«
 »Kaj vam je pa prišlo na misel? Ali sem vam morda dolžan dati odgovor. Tožite me, če me hočete.«
 »Gospod župnik...«
 »Zdaj imam pa dovolj. Boste že zvedeli, kako vas je popisal moj prednik, toda ne od mene, ampak od glavarstva.«
 »A, tako! Zdaj vem, v katerem grmu je zajec skrit. Ker ni šlo drugače, si je bilo treba pomagati proti meni s sleparijo.«
 »Ali mislite, da se bom pustil v svoji hiši žaliti?«
 »O ne, gospod župnik, tega veselja vam pa ne bom napravil. Čisto prav imate, da tistega pisanja ne pokažete. Narejeno je za lopove in zanima samo lopove. Jaz sem zdaj opravil, Pavlič!«

Domače novosti

* **Predsednik Živković o svoji poti po Bosni.** Predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke Peter Živković in Jovo Banjanin sta se nedavno vrnila v Beograd. Predsednik Živković je bil 14 dni na poti po Bosni in Hercegovini, kjer je poročal o političnem položaju na več ko 40 shodih in sestankih. Po povratku v Beograd je izjavil novinarjem, da je zelo zadovoljen z uspehom potovanja, ker se je osebno prepričal, da Jugoslovenska nacionalna stranka povsod živahno deluje in da članstvo sodušno odobrava politiko strankinega vodstva. Jugoslovenska nacionalna stranka v Bosni in Hercegovini ni le ohranila svojih postojank, temveč jih je v zadnjem času še močno utrdila.

* **Potovanje v češkomoravski protektorat.** Do nedavnega je bilo potrebno za potovanje v češkomoravski protektorat posebno dovoljenje nemškega gospodarskega ministrstva v Berlinu. Zdaj pa lahko dajejo dovoljenja za potovanje v češkomoravski protektorat v Nemčiji vse trgovinske zbornice na področju Nemčije. Naši državljani, ki hočejo potovati v protektorat, dobivajo dovoljenja od nemškega poslaštva v Beogradu in pri vseh nemških konzulatih v naši državi. Če so naši državljani na nemškem ozemlju, si lahko preskrbe dovoljenja pri trgovinskih zbornicah v Nemčiji. Če so pa v ostalem inozemstvu, lahko zaprosijo za dovoljenje pri pristojnih nemških poslaštvi in konzulatih.

* **Smrt stoletnega Belokrajca.** Janez Belič iz Črnomlja, ki je 25. marca letos še zdrav obhajal stoletnico rojstva, je imel srčno željo, da bi mogel še videti mladega kralja Jugoslavije, preden zatisne za zmerom oči. Zaprošil je za avdienco pri kralju, ki mu je bila tudi dovoljena. Toda preden se je napolil v Beograd, je umrl. Zgodilo se je to 25. maja. Moža, ki ni bil nikdar bolan v svojem življenju, je kar na hitro stisnilo. Bodi mu blag spomin! V Črnomlju, odnosno v črnomeljski župniji sploh ljude dolgo žive. Tako je sestra pokojnega Beliča Marija Hönigmannova umrla leta 1936. v starosti 92 let. Leta 1924. je umrla v Loki pri Črnomlju Marija Lilekova stara 101 leto. Leta 1927. je umrl na Svibniku Matija Kure, ki se je nekoč vozil v Ameriko z jadrnico cela dva meseca. Ko je umrl, je štel

Solar se je obrnil in šel.
 In tako razločno je zvenelo neprikrito zaničevanje iz njegovih besed, da se je zgodilo njegovemu sovražniku kakor tistemu gluho-nememu v svetem pismu. Temu je rekel gospod: »Efeta!« to se pravi: »Odpri se!« In takoj so se njegova ušesa odprla.
 Tako je tudi župnik Hrastovec slišal besede poštenosti in zadele so ga.
 Toda samo za trenutek.
 Kajti ko je zagledal Pavliča v strahu in zadregi, je postala njegova duša spet trdna in močna...
 Očitaje mu je rekel:
 »Torej tudi vi, Pavlič...«
 »Samo zato sem prišel, da bi...«
 »Prišli ste, da bi bili priča, kako bo Solar lajal na svojega dušnega pastirja...«
 »Prav zares ne, gospod župnik. Solar mi je moral obljubiti, da se ne bo prepiral. Rekel mi je, da bo samo vprašal, ali Potočnik ni lagal.«
 »Zakaj naj bi pa Potočnik lagal?«
 »Saj ne trdim tega. Toda ker doslej še nikoli ni nihče trdil, da bi bil Solar grdo ravnal s svojim očetom...«
 »Ta človek ima jekleno čelo. Dolgo sem mu verjel in zaupal. Nič čudno ni, da je tudi vas preslepil in vas pridobil na svojo stran.«
 »Nikoli se ni nič slišalo...«
 »Pa je vendar tako. Toda zdaj pojdite! Sam hočem biti.«
 Hrastovec je vzel svoj molitvenik, ki je ležal na pisalni mizi, in Pavlič je počasi zaprl vrata za sabo.

Solar je šel domov.
 Zdaj se je otresele tistega težečega občutka, ki ga je prej moril. Spoznal je past, iz ka-

98 let. Predlanskim je preminil v Ručetni vasi Matija Grzin, star 95 let.

* **Celjsko pevsko društvo** priredi danes na Telovo 8. t. m. ob 15. uri koncert narodnih in umetnih pesmi v Rogatcu v dvorani Športnega hotela, zvečer ob 20. uri pa v zdraviliški dvorani v Rogaški Slatini.

* **V Strugah je letina uničena.** Od povodnji so v okolici Strug najhuje prizadete vasi Potiskavec, Kolenčna vas, Lipa, Tržič, Paka in Podtabor. Ze lansko leto je bila letina zelo slaba, tako da morajo najboljši posestniki kupovati živež. V srce mora ganiti vsakogar, ki vidi bedo teh ljudi. Za novo setev je pa sedaj že prepozno. Prišla bo v poštevedino še ajda, ki pa tod ne uspeva. Zato je nujno potrebno, da se ljudem na kak način pomaga, ker nimajo nikakega zaslužka.

* **Veržej dobi pošto.** Veržejčani so se dolgo časa borili, da bi njihov trg dobil pošto, ker je pač gotovo edini trg v dravski banovini, ki je doslej ni imel. Zdaj se naposled dosegli, za kar so se borili. Minister za pošto je odobril ustanovitev pošte v Veržeju. Občina že išče primerne prostore.

* **Na Golici sneg namesto narcis.** Zadnje dni, ko je drugod v Sloveniji deževalo, je po gorenjskih hribih zapadel sneg. Tako je sneg pobelil tudi pobočja Golice in Rožce. To je vsekakor za sedanji letni čas precej nenavaden dogodek. Namesto belega polja narcis nam je letos vreme poslalo ledene rože.

* **Na tir se je vlegel.** Nedavno je kretničar s kranjske postaje ugledal ob tračnici moško glavo, gladko odrezano od trupla. Iskal je še in našel tudi truplo. Obvestil je o grozni najdbi postajnega načelnika, ki jo je javil policiji v Kranju. Ugotovili so, da je nesrečnik 34-letni Mirko Slabe iz Kranja, družinski oče. Zaposljen je bil v tovarni Jugobruna. Preiskava je dognala, da je izvršil samomor.

* **Samomor.** K posestniku Viljemu Emberlu v Strihovcu je prišel nedavno 52 letni viničar Karl Steiner in ga prosil za službo. Ostal je pri njem in dobival sedem dinarjev na dan in hrano. Gospodar je večkrat opazil, da je Steiner zelo otožen, in ga je vprašal, zakaj je žalosten. Mož je dejal, da ima 19-letno ženo, ki ga pa zaničuje in ne mara zanj, češ da je prestar. Kmalu zatem je Steiner brez sledu izginil. Te dni pa je domači hlapec črpal vodo iz vodnjaka in opazil mrliča v vodi. Potegnili so ga iz vodnjaka in ugotovili, da je nesrečni Steiner.

tere je priletela proti njemu strupena puščica.

Ali ga je sploh mogla zadeti?
 Ali niso vsi na vasi vedeli, da je ravnal zmerom lepo z očetom? Tudi v najhujših časih!

Stari Solar je kupoval in prodajal posestva, pa je pri tem izgubil dosti denarja. Takrat je živel še tudi Solarjev starejši brat. Bil je veseljak in je zapravil vse, kar je imel. Lepo posestvo se je drobilo, pa ni mogel prav nič pomagati. Ker pa ni mogel gledati propada, je šel od doma v neko graščino za hlapca. Tedaj je brat nekega dne zbolel in čez noč umrl.

Andrej se je potem vrnil domov in tako dvignil zavoženo gospodarstvo, da so ga ljudje morali hvaliti.

Koliko dela je takrat imel mladi mož! Koliko skrbi mu je rojilo po glavi! Molčal je, če je oče vtikal v kupčijo težko zaslužene denarje, in garal kakor črna živina.

Potem se je počasi začelo vse obračati na bolje.

Mati je pregovorila očeta, da je pustil kupčevanje in da je rajši doma pomagal pri delu. Prišla so leta blagostanja.

V tistih časih se je kmet še lahko izkopal iz dolgov, ker je imelo žito dobro ceno.

In ko je bilo spet vse v redu, si je lahko Andrej Solar s ponosom rekel, da je rešil dom bobna. Nekaj let nato je prevzel posestvo in se oženil.

Že od prvega dne je dajal očetu vse, kar si je bil ta izgovoril, in ga ni do smrti prikrajšal niti za goldinar. To so vedeli sosedje in vsa vas. Ne, obrekovanje njega ni moglo zadeti. In župnik ga je prevladal na svojega prednika!

* **Smrt za opeklinami.** V aprilu so otroci v odsotnosti matere zažgali hišo posestnika Antona Ciglarja v Kicarju. Takrat je dobil stari oče Anton Ciglar pri reševanju živine hude opekline. Na binkošno nedeljo je v bolnišnici umrl.

* **Zrtev Savinje.** Blizu izliva Voglajne pod Starim gradom v Celju je v Savinji utonil 16-letni krojaški vajenec Albin Belak iz Zavodne pri Celju. Bržkone ga je v vodi prijel krč. Gimnazijec Vladimir Veble, ki se je kopal v bližini, je takoj skočil za njim, toda Belak je že izginil v valovih.

* **Požar je uničil hišo železniškega uslužbenca Ivana Dreva na Spodni Polskavi pri Pragerskem.** Ogenj je nastal pri dimniku, v katerega je bil vzdan tram.

* **Tragična smrt 86 letnega starčka.** Ob Muri so našli na Sladkem vrhu razpadlo trup starega moža. Orožniki od Marije Snežne so dognali, da je mrtvec 86letni občinski ubožec Franc Peš, po domače Urban s Sladkega vrha, ki so ga pogrešali že od 21. maja. Omenjenega dne je šel Peš precej vinjen lovit ribe. Ker je obrežje Mure, kjer je hotel Peš loviti ribe, precej strmo, domnevajo, da je padel zelo visoko na skalovje in se ubil.

* **Živa na grmadi.** Cecilija Vrtačičeva, 30-letna žena posestnika na Bakovniku pri Kamniku, je zadnje čase kazala znake slaboumnosti. Ko je bila pred kratkim nekaj trenutkov sama, je šla k skladovnici butar, jih nekaj zložila po tleh, zažgala in se vlegla na grmado. Domači so zagledali dim in jo takoj potegnili z grmade, dobila pa je pri tem tako hude opekline, da je v bolnišnici umrla. Opekline je dobila tudi njena sestra, ki jo je reševala iz ognja.

* **Smrtna nesreča.** Železničar premikač Jurij Bele v Mariboru se je pri premikanju hudo ponesrečil. Prepeljali so ga v bolnišnico, a je bila vsa pomoč zaman. Blag mu spomin!

* **Smrt v dimniku.** Nedavno je šel delavec Sinigojeve usnjarne 35-letni Polak v dimnik, da bi ga očistil. Ko ga dolgo ni bilo na svetlo, so šli gledat, kje je. Ko pa so prišli do njega, so videli, da je mrtev. Potegnili so ga iz dimnika in ga odpeljali v mrtvašnico. Zdravnik je ugotovil srčno kap. Bil je viničar v Žgajnarjevi viničariji v Presiki in oče sedmih otrok. Blag mu spomin!

* **Strašen umor preužitkarice pri Brežicah.** V gozdiču Hrastincu daleč od Brežic so našli umorjeno 56-letno preužitkarico Mari-

jo Lapuhovo iz Zakota. Preiskava, ki jo je uvedel komandir orožniške postaje g. Matjaš, je ugotovila, da je bilo truplo zavlečeno v jarek, kjer je bilo najdeno. Marija Lapuhova je svoje posestvo v Zakotu prodala ter si izgovorila pri novem lastniku preužitnino. Dan pred umorom se je mudila v Brežicah prav zaradi tega, da bi si zagotovila izplačilo prvega zneska za svojo preužitnino 1000 din, ker so kmalu po prodaji nastali spori med njo in novim lastnikom. Neka mladenka je izpovedala, da je videla, kako se je Lapuhova na poti iz Brežic srečala z nekim moškim, se z njim prepirala, in ko sta oba izginila za ovinkom, je mladenka tudi videla, kako sta dežnika obeh odletela s ceste po bregu navzdol, iz česar je sklepala, da sta se Lapuhova in neznanec na cesti spopadla. Po svojih ugotovitvah so se orožniki takoj napolili na bivše posestvo Marije Lapuhove, a lastnika niso našli doma, ker je baje že ponoči šel nekam na Hrvaško. Zverinski umor znane posestnice je razburil ves okoliš.

* **Moko so kradli.** Pred dnevi so ukradli trgovcu Mrvi na Vačah iz veže vrečo moke. Tatvino so prijavili orožnikom in storilca je komandir Strajner naglo izsledil. Mož je imel moko skrito kar v postelji pod slamnjačo. Kmalu nato so orožniki odkrili tudi tatvino, ki je bila izvršena že pred dobrima dvema letoma pri trgovcu Kristanu, ki so mu odnesli dve vreči moke in druga živila. Nepridiprave so zaprli.

* **Samomor 86letnega preužitkarja.** Nedavno se je obesil v svoji kuhinji v Pečovniku pri Celju 86letni preužitkar Franc Bonaja. Pokojni je bil bolehen in duševno omejen.

* **Vlom v graščino.** Pred dnevi so vdrli neznanzi v graščino Elizabete Daubleske v Drtiji pri Moravčah. Vlomilci so bržkone pričakovali velikega plena, ki pa ga niso našli. Odnesli so le nekaj posteljnega perila, več namiznih prtov in nekaj ponošene obleke.

* **Okraden v vlaku.** V brzem vlaku med Kranjem in Ljubljano je segel ravnatelju dr. Cirilu Pavlinu v žep površnika drzen žepar in mu izmaknil črno usnjato listnico z okrog 2000 din.

* **Strašen umor v Ljubnem na Gorenjskem.** Nedavno so našli v Ljubnem umorjeno mlado Miciko Ceferinovo. Morilec je 40-leten posestnik iz Zalega Loga, Janez Rant. Rant, ki je oženjen, se je spoznal z Miciko, ko je njena družina še živela v Zalem Logu, kjer so imeli starši hišico, a so jo morali ne-

davno zaradi težkoč prodati. Ceferinovi so se preselili kasneje v Ljubno, kjer je poročena starejša hči. Rant je Miciko zasledoval že dalje časa in ji govoril, da jo bo poročil, kadar umrje njegova žena. Nadlegoval jo je tudi potem, ko se je preselila v Ljubno in šla služiti k posestniku Kokalju, po domače Čuku, na Posavcu pri Ljubnem. Tudi usodnega dne se je z vlakom pripeljal na Otoče, nato pa šel peš do Ljubnega, kjer je našel na progi Micikinega očeta Franceta, ki je železniški delavec. Povpraševal je po Miciki in mu je oče slednjič pokazal, kam naj jo gre iskat. Potem, ko jo je zvalil s seboj, sta odšla na dom Ceferinovih, kamor je prišla za njima tudi Micikina sestra Slavka, ki je dobro vedela, da Rant zasleduje Miciko. Ker je bila nanj prav zaradi tega že od nekdanj jezna, ni štedila z besedami in ga je pošteno ozmerjala. Z Miciko sta nato šla skupaj proti gozdiču, kjer se je zgodil strašni zločin. Iz položaja trupla je bilo razvidno, da se je med obema razvila huda borba, v kateri je slednjič podlegla slabotnejša ženska. Po zločinu je Rant odšel na Otoče, nato pa se odpeljal z vlakom v Škofjo Loko. Ker ga je grizla vest, se je sam javil orožnikom.

* **Za 7000 din jo je opeharil.** K ženi delavca Lubše na Pobrežju je prišel neznan moški ter ji prinesel pismo, v katerem ji naroča njen mož, naj izroči donositelju 7000 din kot posojilo. Neznanec se je izdal za Alojza Raušla, ki je znan ponarejalec denarja. Ker je bila pisava v pismu popolnoma slična pisavi njenege moža, ni Lubševa nič oklevala ter izročila moškemu sedem tisočakov. Ko pa je prišel njen mož zvečer z dela domov, sta oba z žalostjo ugotovila, da je drzen slepar opeharil ženo za težko prisluženih sedem tisočakov.

* **Zagonetna smrt preužitkarja.** Blizu neke gostilne v Podčetrtku so našli mrtvega 65-letnega preužitkarja čevljarja Ignaca Lipovška. Mrtvec je imel na glavi precej veliko rano, ki pa po mnenju zdravnika ni bila smrtna in je bila povzročena od kakega topega predmeta ali pa je nastala pri padcu na kamen. Po okoliščinah je sklepali, da Lipovšek ni padel ali pa ni bil pobit na tla prav tam, kjer je izdihnil, temveč kake tri metre proč. Zaradi svoje dobrodušnosti in ustrežljivosti je bil rajni zelo priljubljen in lahko se reče, da ni imel sovražnika. O zagonetni smrti priljubljenega moža ljudje mnogo razpravljajo.

Ker je pač vedel, koliko je njegova beseda povsod zalegla.

Trideset let je bil gospod Kolar dušni pastir v Gorenji vasi; človek dobrega srca, ki je vedel vsakomur pomagati z dobrim nasvetom in z dejanjem.

Kdor je imel skrbi, je šel k njemu in dobil zmerom prijateljsko besedo in izpodbudo. Tudi denar, če je bilo hudo.

Solar je to sam izkusil. In zdaj naj verjame, da ga je ta človek, ki ga je bila sama dobrota, za hrbtom obrekoval? Ne, to je laž, grda laž!

X.

Tiskarnar Šimnovc je postal središče dogodkov, kar se je njegov »Tednik iz Orešja« izpremenil v glasilo kmečke stranke.

Njegov pristop k tej stranki ni bil prostovoljen. Pred dvajsetimi leti se je protestantski črkostavec Adolf Šimnovc oženil z ovdovalo lastnico edinega lista v Orešju in se zatekel v naročje katoliške cerkve. Od tistega dne dalje se mu je dobro godilo. Duhovščina je znala ceniti versko vnemo novega izpreobrnjenca in njena dobrohotnost se ni pokazala samo v besedah.

Šimnovc je dobil močno podporo in pomoč. Priporočali so njegov list in skrbeli za njegovo razširjenje. Mladi petelini so mu pisali prepirljive uvodnike in časih je tudi kakšna odlična osebnost povzela besedo v »Tedniku iz Orešja«.

Tudi v nepolitičnem delu so izhajali pogosto prispevki iz duhovniških peres. Dekan Mec je popisoval svoje potovanje k sveti hišici v Loretu, kaplan Mravljia svoje romanje v Jeruzalem in še marsikaj napetega. Poleg tega si je gospod Šimnovc zaslužil lepe de-

narje z zalaganjem molitvenikov in diplom. Ljudje so mu dajali tiskati podobice, osmrtnice, pa še razne listine za oblastva. V petnajstih letih je bil že premožen.

Užival je v svojem mirnem življenju brez skrbi, in trebušček se mu je začel delati, kot mnogim drugim prebivalcem Orešja. Na zunan se ni dosti ločil od njih. Kvečjemu v tem, da je bil nekoliko razumnejši kakor oni, in to mu je bilo v tolažbo.

Tako bi bilo vse lepo in prav, če ne bi bila njegova žena lepega dne umrla. Ta dogodek je potem povzročil še druge, ki so katoliški cerkvi odtujili vnetega pristaša in izpremenili »Tednik iz Orešja« v kmečko glasilo.

Adolf Šimnovc je postal prezgodaj vdovec. Ni bil še dovolj star, da bi se odrekel vsemu veselju zakonskega stanu in se uprl izkušnjavam, ki prete premožnim možem.

Po smrti svoje žene se je obrnil na svoje sorodnike, ki so živeli na Koroškem, in jih prosil, da bi mu poiskali kakšno spodobno osebo, ki bi mu lahko vodila gospodinjstvo. Ti so našli primerno dekle, in kmalu nato je prišla Zofija Grilova v Šimnovčevo hišo. Bila je mlada, prikupna, tistih zajetnih oblik, ki so za vdovce nevarne.

eČz pol leta je bila že tiskarnarjeva žena.

To zveni preprosto in je prav človeško. Toda pri vsej zgodbi je bilo nekaj, kar je zadevo zapletlo.

Zofija Grilova, zdaj Šimnovčeva, je bila protestantka in svoje vere ni marala izpremeniti.

Tako sta morala skleniti mešan zakon.

In težave so postale še večje, ko je prišel otrok na svet in bil zaradi materine upornosti krščen v protestantski cerkvi.

S tem je bilo konec prijateljskih odnošajev med Šimnovcem, njegovo tiskarno in katoliški mduhovništvom. Minili so časi, ko je bralec še lahko srečal v tedniku opise pobožnih potovanj. Naročila za podobice, osmrtnice in listine so se preselila v drugo tiskarno.

Šimnovc sam tega ni prav rad gledal. Če bi bilo šlo po njegovem, bi se bil uklonil, samo da bi bil spet dobival dovolj dela!

Toda ob trdni volji njegove žene se je razbil vsak poskus, da bi se bil z duhovščino pobotal. Tako mu je ostala le tolažba, da so prebivalci Orešja bili navezani na njegov tednik.

Toda tudi to se je izpremenilo.

V istem kraju se je naselil mladi, podjeten človek, nekdanji pekovski pomočnik Anton Hodnik, ki je prišel nekje z Dolenjskega in ustanovil nov list »Oreške novice«. »Da bodo imeli verni ljudje svoje glasilo in da jim ne bo treba listov, kjer so tudi reči, ki žalijo verski čut poštenega katoličana«, — tako je bilo zapisano v uvodnem članku, ki ga ni napisal Hodnik, ampak pisec članka o romanju v Loreto. Vojna je bila napovedana in izgledi za Šimnovca niso bili preveč rožnati.

Za seboj ni imel nikogar in tudi ljudi ni bilo, ki bi bili znali polniti njegov list z zanimivim branjem.

Moral je priznati duhovščini in namerjati svoje udarce tako, da pravega sovražnika niso zadeli.

To mu je jemalo polovico moči.

Kako drugače pa se je godilo Antonu Hodniku!

Ta je bil brez skrbi in zanj se je boril gospod vojnih trum.

(Dalje prihodnjič)

* **Drzen vlom v Podkrajju.** Te dni sta prišla v Podkraj blizu Zidanega mosta dva klateža. Potikala sta se ves dan naokoli, slednjic pa sta prenočila v vasi. Drugo jutro pa sta vdrila v hišo posestnika Ferdinanda Wettza, ko ni bilo nikogar doma. Odnela sta za 2.241 din bankovcev in kovancev, tri zlate poročne prstane in moško nikljasto uro. Orožniki so enega zlikovca prijeli. Piše se Josip Skok, rojen v Smartnem ob Dreti, star 28 let, ki je bil zaradi tatvin že večkrat kaznovan. Drugi tat bo tudi kmalu prišel v roke pravici.

* **Čigava je zlatina iz ciganskega šotora.** Ljubljanska policija je prijela neko ciganko, ki je hotela vlomiti v neko stanovanje, in preiskala tudi ciganski šotor pri Ljubljani, v katerem je aretiranka taborila s svojimi pajdaši. V šotoru so odkrili pravcat zaklad vsakovrstne zlatnine in drugih dragocenosti. Mnogo lastnikov teh dragocenosti se je na policiji že prijavilo, vendar pa še za dobršen del dragocenosti ne vedo, čigave so.

* **Uboj na Kodeljevem po treh letih pojasnjen.** Pred tremi leti so našli umorjenega v Ljubljani nekega cigana. Oblastva so ugotovila, da je cigana, čigar ime je Kristijan Held, ubil med prepričanim cigan Ferdinand Gartner, ki se je izdajal za Rudolfa Rosenfelda. Morilec je po rodu iz okolice Trbiža, a po materi pristojen v St. Janž na Dolenskem.

* **V Gradcu je sleparil neveste, pri nas pa je obsojen.** Pred mariborskimi sodniki se je zagovarjal nevaren slepar Ivan Soršak, ki je v Gradcu iskal neveste in jih sleparil. Obsojen je bil na eno leto strogega zaporja, 600 dinarjev denarne kazni in na tri leta izgube častnih pravic.

* **»Cik-Cak«** se imenuje šaljivi list, ki je začel maja izhajati v Ljubljani. List izhaja 1., 10. in 20. v mesecu. Četrletna naročnina znaša 12 din, polletna pa 22 din. Naročite ga pri upravi Cik-Caka v Ljubljani na Sv. Petra nasipu 53. Na željo pošlje urava doslej izišle številke vsakomur na ogled.

Popotnikova torba

Klic Slovenskih goric

Sokol pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah proslavi 8. t. m. desetletnico obstoja. Prireditev bo zvezana z razvitjem društvenega prapora in telovadnim nastopom.

Bratje, sestre in prijatelji sokolstva, vedite, da bo ta dan sokolski praznik vseh Slovenskih goric. Podprite nas!

Začetek proslave bo ob 15. uri, ko se bo razvil društveni prapor. Nato bo telovadni nastop, po nastopu pa pri sokolskem domu prijetna zabava. Ne pozabite na severno mejo in nagradite s svojim obiskom naše težavno delo.

Iz Prekmurja

Prekmurjski teden bo pokazal, da tudi Prekmurje napreduje. V času Prekmurjskega tedna bodo v Murski Soboti številne velike prireditve. Otvoritev Prekmurjskega tedna bo v soboto 17. t. m. ob 10. dopoldne. Popoldne bo posvet odposlancev trgovskih združenj, ob 16. bodo Sokoli položili venec na grob padlim junakom dobrovoljcem, ki so dali svoja življenja za svobodo Prekmurja, ob 19. bo sokolska akademija na letnem telovadišču Sokola, ob 21. pa v gostilniškem paviljonu na veseličnem prostoru družabni večer odposlancev in gostov trgovskega shoda. Naslednji dan 18. t. m. bo od 9. do 11. trgovski shod v dvorani Grajskega kina, zatem, pa slovesna otvoritev trgovskega doma. Popoldne bodo izleti trgovcev v Slatino, Radence, Bogojno in Lendavo, a ob 15. bo na stadionu sportnega kluba »Mure« nastop mariborske sokolske župe. V torek, 20. t. m. uprizorijo soboški igralci pod vodstvom profesorja Potokarja Župančičeve »Veroniko Deseniško«. Igra bo na prostem na grajskem dvorišču. V četrtek 22. junija bo gostovala v Murski Soboti ljubljanska drama, ki bo priredila po-

poldne dve mladinski igri za mladino okoliških šol. V soboto 24. t. m. bodo popoldne igralne tekme v mestnem kopališču, zvečer ob pol 20. do 21. pa manifestacijska prireditve meddruštvenega odbora kulturnega in narodno-obrambnega značaja. Na sporedu bodo pevske točke zborov, deklamacije in recitacije. Zatem bo na veseličnem prostoru v gostilniškem paviljonu zbor vseh bivših uradnikov v Prekmurju. V nedeljo 25. t. m. bo ob pol 8. zbor gasilcev soboške župe in odhod k službi božji. Ob 9. začetek razstave živine, od 11. do 13. velike gasilske vaje, a popoldne ob 15. letalski miting, na katerem bodo sodelovala vojaška in civilna letala in brezmotorna letala. 26. junija bo zaključek Prekmurjskega tedna. V okviru Prekmurjskega tedna bo več drugih zborovanj in izletov iz raznih strani v Mursko Soboti, ki bodo razgibali glavno mesto Prekmurja kakor še nikoli doslej. Poleg vsega se pripravlja izlet za 18. junij v Mursko Soboti in v Prekmurje. Izletniki bodo krenili iz Maribora v petih skupinah. Ob 7. zjutraj se bodo zbrali motociklisti, za njimi avtomobilisti, ob 7.30 pa bodo odpeljali izletnike udobni avtobusi. Kolesarji pojdejo na pot že ob 4. zjutraj, nekateri pa že prejšnji večer. Poleg tega bo na progri Maribor-Murska Sobotica velika kolesarska tekma za pokal Prekmurjskega tedna. Ob 11. bo po soboških ulicah sprevid vseh udeležencev tega izleta. Prekmurjski teden pripravlja tudi za kolesarje prijetno presenečenje. Prirediti hoče kolesarski dan, ko se bodo zbrali v Murski Soboti kolesarji iz vsega Prekmurja. Po kontrolnih listkih, ki jih bo dobil vsak kolesar, bodo izrebane številke za nagrade. Komur bo sreča mila, bo dobil novo kolo, sestavne dele ali druge nagrade.

Naši na tujem

Jugoslovenske šole v Južni Ameriki. V Buenos Aires je prispela prva učiteljica iz Jugoslavije, Nikica Defranceschijeva, ki bo vodila neko jugoslovensko šolo v Argentini. Že poprej je bil poslan v Chile učitelj Kokalj.

Iz Cessyje (Francija) nam pišejo: Žalostne binkoštno praznike smo imeli rojaki tu v tujini, ker nas je za vedno zapustila rojakinja ga. Marija Bertalančičeva od Sv. Jurija v Prekmurju. Štela je komaj 29 let. Umrta je po operaciji. Na njeni zadnji poti jo je spremljala velika množica ljudi in njen grob obsula s krasnimi cvetkami in z venci. Za blago željo žaluje mož, ki je bil z njo poročen komaj 18 mesecev, in otročiček, ki šteje šele 5 mesecev, njena mati, bratje in sestre. Počivaj v miru v tuji zemlji.

Poziv Američanem. G. Alojzij Novak, ki biva v Franciji (Charbonnier les Mines), prosi ameriške rojake, da mu javijo, kje živi, odnosno ali je sploh še živ njegov stric Jakob Novak, po rodu iz Nove cerkve pri Socki. V Ameriko se je izselil l. 1894.

Radio Ljubljana

od 11. do 18. junija

Nedelja, 11. junija: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (Malenškov trio). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (prof. Filip Terčelj). 10.00: Ljubljanski pevski jazzkvartet in plošče. 11.15: Pevski zbori (plošče). 12.00: Nedeljski koncert radijskega orkestra. 13.00: Napovedi, poročila. 13.20: Radijski šramel, vmes plošče. 17.00: Kmetijska ura: Štajerska kokoš (inž. Greif Anton). 17.30: Oktet pevskega društva »Smartna pri Litiji«, vmes duet citer (Kosi in Skok). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Kako sta pojmovala jugoslovenstvo Strosmajer in Rački (Vojislav Radovanović iz Zagreba). 19.50: Veseli zvoki (radijski orkester). 21.15: Rezervirano za prenos z velesejma. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Za krajši čas (plošče).

Ponedeljek, 12. junija: 12.00: Godbe na pihalu (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napove-

di. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravniška ura: Moderni način zdravljenja bolezni (dr. Ivan Kanoni). 18.20: Plošče. Glazunov: Stenka Razin, simfonična pesnitev. 18.40: Kulturna zgodovina koroških Slovencev okrog leta 1848 (dr. Lojze Potočnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje inspekcije državne obrambe. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Plošče: Charlie Kunz igra svoje venčke na klavir. 20.30: Pevski in orkestralni koncert (sodelovala bosta koncertna pevkica Pavla Lovšetova in radijski orkester; dirigent Šijanec). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos z velesejma.

Torek, 13. junija: 11.00: Šolska ura: Po Bosni in Dalmaciji (Vinko Rupnik). 12.00: Iz čeških oper (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Narodne pesmi bodo pele sestre Stritarjeve (spremljal jih bo Stanko Avgust). 14.00: Napovedi. 18.00: Pester spored radijskega orkestra. 18.30: Narod in njegova omika (prof. Kocbek). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ljudevit Vuličević — 100-letnica rojstva (Siniša Kordić, književnik). 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Pevski zbor »Sloge«. 21.00: Prenos iz Prage: Dvofakovi plesi. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: V oddih bo igral radijski orkester.

Sreda, 14. junija: 12.00: Nekaj komorne glasbe (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: a) Najnovejše slovenske kulturne ustanove (prof. Fran Vodnik); b) Ročna dela: Sončne ure (Miroslav Zor). 18.40: Naše delvastvo v gospodarskem in zdravstvenem oziru (Milan Valant). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Vzgojni pomen alpinizma (Janez Gregorin iz Ljubljane). 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fran Pengov). 20.00: Violinski koncert prof. Jana Štaisa (pri klavirju bo ga Ruža Šlaisova). 20.45: Valčkovi kralji (plošče). 21.15: Ciganske pesmi bo pel ruski sekstet (sodelovala bo Milica Polajnarjeva). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Plesne pesmice pojeta Jožek & Ježek.

Četrtek, 15. junija: 12.00: Po domače (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Veseli godci. 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Pevski zbor »Grafike«. 20.45: Sinfonični koncert (bosnetki). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kitara solo (Stanko Prek).

Petek, 16. junija: 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Iz naših spevoiger (radijski orkester). 14.00: Napovedi. 18.00: Ženska ura: Naš najmlajši (gospa Vračkova Čilka). 18.20: Pesmi iz Beneševih operete »Pri naši kočici« (plošče). 18.40: Poljudna navodila za zaščito pred zračnimi napadi (Bedrač Janko). 19.00: Napovedi poročila. 19.30: Nacionalna ura: Naše senožeti (Kosta Popović iz Beograda). 19.50: Kotiček SPD: Navodila dijakom za počitnice (Pavel Kunaver). 20.00: Iz oernega carstva (radijski orkester). 21.10: Komorni pihalni trio (Čampa — flauta. Rauber — klarinet. Lovarnik — fagot). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 17. junija: 12.00: V pisanem venčku se plošče vrtijo. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: V pisanem venčku se plošče vrtijo. 14.00: Napovedi. 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v na daljevanjih); b) Striček Matiček kramlja in prepeva. 17.50: Pregled sporeda, 18.00: Za delobust bo igral radijski orkester. 18.40: O olimpijskem dnevu (dr. Ivo Pirc). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Književni pregled (Živko Miličević iz Beograda). 19.50: Plošče. 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Vombergar: Kdor stika, ta stakne! Vesele zgodbe iz življenja Jake Smodlake in njegovih (izvajali bodo člani radijske družine; vodstvo inž. Pengov). 22.00: Napovedi, poročila.

Šoja pogozduje prazne goličave

Marsikateri kmet je že razmišljal, zakaj se v gozdu hrasti in bukve množe daleč proč od starih hrastov in bukev, kamor veter težkih želodov in žira gotovo ni zanesel, kakor raznaša lahko seme jelk, smrek, brez, jelš in podobnih dreves. Želod in žir obležita po večini pod kronami starih dreves. Izkušnja pa uči, da hrast pod hrastom slabo rase in bukve pod bukvijo tudi. Ako dobra mati narava ne bi sama skrbela za širjenje hrastovih in bukovih gozdov, bi jih marsikje kmalu zmanjkalo.

Najcenejša pogozdovateljica, ki sama od sebe naravnost zgledno skrbi za hrastove in bukove gozdove, je naša šoja, ki je zaradi svojega značilnega kričanja prišla že v pregovor. Ta pobira želod in žir in jih v golši in v kljunu odnaša proč ter jih z naravnost preračunano spretnostjo polaga in zakopava v tla. Nikdar pa ne položi več želodov skupaj, ampak jih vedno zasaja v pravilni oddaljenosti. Najraje sadi pod sencami starih borovcev, kar je združeno z dvema predno-

stima: mladi hrasti in bukve najlepše rasejo v tej polovični senci pod borovci. Presenetljivo je, da šoja nikdar ne sadi želoda in žira tam, kjer je sajenje opravila že kaka druga šoja. Tako kljub temu ne nastane goščava. Skušnja je tudi pokazala, da divje svinje žir in želod kopljejo celo iz zemlje, le tistega se ne dotaknejo, ki so ga posadile šoje.

Čez petdeset let zraste iz tega semenja že močan gozd. Na prvi pogled je to sicer dolga doba, toda za gozd, ki živi stoletja, je to le majhen odlomek njegovega življenja. Le površni opazovalci mislijo, da šoja skriva želod in žir, da bi ga pozimi kopala in imela za hrano. Ako bi delala zato, bi gotovo namestila skupaj čim več semenja, da bi ga laže našla. Naravni nagon jo vodi k temu smotrnemu zasajanju edino zavoljo tega, da bi njene naslednice spet uživale sadove tega žira in želoda, ki ga posaja v zemlji. Tu je neko sodelovanje med živaljo in drevesom, od katerega imata korist žival in drevo.

Okameneli gozd iz pradavnine postavijo sredi mesta

Mesto Hemnitz na Saškem bo dobilo park, v katerem ne bodo stala drevesa z zelenjem, ampak sama kamenita drevesa. Na največjem trgu grade delavci temelje, na katerih bodo ta drevesa stala. Pa tudi ni šala graditi taka drevesa, izmed katerih vsako tehtja do 250 metrskih stotov. Ta drevesa so že zdavnaj izgubila svojo življenjsko silo in so le nema priča pradavnih časov, ko morda niti človeka še ni bilo, ampak so v tem gozdu še lazile velikanske predtopne živali. Drevesa so stara najmanj 200 milijonov let.

Ta okameneli gozd danes stoji v Hilbersdorfu, ki je predmestje Hemnitza. Našli so ga pred 40 leti, ko so kopalci temelje za neko stavbo; pa so komaj dva metra v zemlji našli na sicer prave oblike dreves, le da so vsa drevesa bila kamenita. Kopalci in kopali so za vejami in debli niže v zemljo, dokler niso prišli do korenin, ki pa so tudi sam kamen. Tako so odkrili okrog 30 takih dreves. Takrat so v mesto Hemnitz hoteli učenjaki in naziskovalci iz vseh delov sveta, da bi si to izredno čudo ogledali. Po večini so bili soglasni v tem, da gre za mogočne avrakarije, katerih domovina je menda na južni zemski polovici, na Malajskem poletoku. Po mogočni rasti in po letnih obročih, ki so še razločno vidni, sklepajo, da so drevesa čakala veliko starost, dokler jih slednjic

ni neka naravna nesreča podrla in zasula, da so pod zemljo okamenela.

Vsa drevesa so ležala v zemlji tako, da so bila s kronami obrnjena proti zapadu. Vrgla jih je torej neka sila, ki je pritiskala z vzhodne smeri. Morda je bila ta sila strahoten vihar ali pa izbljv ognjenika, katerega izmeček je pritiskal na drevje iz omenjene smeri. Prvotno so domnevali, da so drevesa začela kameneti že v svoji rasti, zaradi česar korenine niso mogle več dovajati hrane. Kremenčeva kislina je vsa debela in vejevje prevlekla s kamenitim oklepom. Ker so drevesa našli v vodoravni legi, se more iz tega sklepati, da so začela kameneti šele potem, ko so bila že izravana iz zemlje. Podobne najdbe so našli tudi že v Severni Afriki in v južnem delu Zedinjenih držav. Izkazalo pa se je, da so ta drevesa v Hemnitzu za nekaj milijonov let starejša.

Pred nekaj leti se je mestna občina v Hemnitzu lotila težavnega posla, da ta okameneli gozd presadi v mesto okrog mestnega muzeja. Pozneje so si premislili in danes že sredi mesta na najlepšem trgu pripravljajo tla za to zgodovinsko redkost. To pa je dokaj težavno delo, ker mora imeti vsako deblo trden temelj, da bo zanesljivo stalo. Tak nasad sredi velemestnega prometa bo pač gotovo ena izmed največjih svetovnih zanimivosti.

Ruske letalske vaje v stratosferi

Ruski listi poročajo o uspešnih vajah ruskega letalstva v stratosferi. Te vaje so bile v veliki višini, kakršne ni dosegel doslej še noben bombnik na svetu. Vaje so se vršile na področju od severne Rusije do Črnega morja, kjer so bombniki izvršili napad na namišljeno sovražno brodevoje, potem pa so se vrnili brez vmesnega pristanka nazaj proti severu. Leteli so ves čas skozi stratosfero.

Znani letalec Kokinaki je pri tem izjavil, da lahko leti z letalom, ki ga je nedavno neslo v Ameriko, nevidno do vsake prestolnice v Evropi in Aziji. Prestolnico lahko bombardira in se skozi stratosfero spet vrne v Rusijo.

Ruske letalske vaje v stratosferi so zbudile veliko zanimanje vsega sveta, saj pričajo, da je letalstvo v Rusiji na visoki stopnji in da je Rusija pomemben vojaški činitelj. Iz

časopisnih vesti vemo, da izdeluje v Rusiji kar 388 tvornic orožja in municije. V tem številu pa niso vštete številne tvornice, ki izdelujejo letala in letalske potrebščine.

× V kratkem času dve ponesrečeni podmornici. Nedavno se je ponesrečila ameriška podmornica »Squalus«. Potopila se je 73 m pod vodo in so iz nje rešili velik del posadke, to je 33 ljudi. Te dni pa se je potopila angleška podmornica »Thetis«, in sicer pri prvi poizkusni vožnji. Dasi leži le 40 metrov pod vodo, je bilo zaman vse prizadevanje, rešiti žrtve nesreče. Le štirje moške so se rešili s posebnimi napravami, tako zvanimi Dawisovimi aparati, a 99 ljudi se je v podmornici zadušilo. Strašna nesreča zelo vznemirja angleško javnost, ki odločno zahteva, da se preišče, kdo

je zakrivil nesrečo, saj je ponesrečena podmornica najmoderneje izdelana in je bila javnost prepričana, da se taka podmornica ne bi smela kar tako na lepem ponesrečiti.

× Rusija ima 170 milijonov ljudi. Iz Moskve poročajo, da so uradno našteali letos v vsej Rusiji 170.467.186 prebivalcev. To pomeni nasproti številu prebivalcev leta 1926. zvišanje skoro za 16 odstotkov.

× Prva dva črna škofa. Papež Pij XII. je imenoval za škofa dva črnca, Ignaca Ramarandratana in Jožefa Kiwanuka. To sta prva dva črnca, ki sta postala škofa.

× Razvedrilo za vojake v Maginotovi črti. Kakor je znano, ima Francija na nemški meji močne utrdbe, tako imenovano Maginoto črto. Žalostno pa bi bilo življenje tistih, ki jih je vojaška dolžnost privedla na službo v Maginotovo črto, če bi bili tudi v mirnem času čisto odrezan od vsega ostalega sveta. Toda francoska vlada je mislila nanje. Sklenila je dati vsaj nekoliko razvedrila tem vojakom, ki jih tudi v mirnem času ni v teh utrdbah nič manj kakor 150.000. Izdala je odlok, po katerem bodo zgradili v teh utrdbah kinematografe, razne igralnice, v katerih bodo poleg drugega igrali tudi biljard, in kavarne. Posebne kavarne bodo zgradili za Maročane, ki služijo vojake v teh utrdbah. To bodo arabske kavarne, v katerih se bodo mogli vojaki zabavati prav po afriško. V utrdbah so zgradili tudi brivnice in kopališča.

× Bogat maharadža se potika po svetu. Med najbogatejše indijske vladarje spada inčorski maharadža, lastnik neizmernih zakladov in vladar mnogih milijonov podanikov. Maharadža šteje šele 30 let, vendar je že zagrenjen in zaman poskuša pozabiti svojo prvo ljubezen, krasno ženo, s katero se je oženil, ko je štela komaj 15 let, a mu je umrla že drugo leto po poroki. Zdaj maharadža išče novo veselje do življenja v potovanju. Maharadža je spoznal, da med sebi enakimi bogatimi ljudmi ne more najti prijateljev in da si prijateljstva tudi ne more kupiti z denarjem. Zato se je odločil za dalje časa izginiti in se umakniti iz svojega bivališča v zahodni Evropi. Izginil je tako temeljito, da je bilo zaman celo vse iskanje najznamenitejših angleških policistov. Prepotoval je skoraj vso Evropo in Ameriko. V Nemčiji je bil nekaj časa zaprt, ker so ga imeli za žida. V Parizu je živel nekaj mesecev neznan med indijskimi študenti, v Londonu je pa delal kot stavbni delavec in kot pristaniški nosač. V New Yorku se je bajje oženil z dekletom iz ubožne delavske družine. Nihče ne ve, kdaj se bo ta indijski vladar odredel svojemu nenavadnemu življenju. Morda se bo nekega dne pripeljal v svojo domovino na tovorni ladji kot ladijski kurjač, potem pa bo v miru indijske samote podrobno opisal svoje doživljanje med preprostimi ljudmi v Evropi in Ameriki.

× Strela je udarila med mašo v cerkev. V Pradinesu blizu Caforsa v Franciji je strela udarila med mašo v cerkev. Zvonik se je podrl in mnogo umešnih v cerkvi je hudo poškodovanih. Med 100 verniki v cerkvi, med katerimi je bilo največ otrok, je bilo 20 hudo ranjenih.

× Tudi smeh te razodeva. Tudi način, kako se smeješ, izdaja svoj značaj. Človek, ki se smeje z dolgim bučnim »ha-ha«, je po navadi uravnovešen in dobrodušen. Kratak in oster »a« izdaja slab značaj, z »a« ki prihaja iz grla, pa se smejejo ljudje, ki so sanjači. Tisti, ki se ne morejo pohvaliti z močno voljo, se smejejo s »hi-hi«, posmehljivi ljudje pa s »he-he«. Širok »ho-ho« izraža dobro voljo ljubiteljev dobrega vina in veselih pesmi.

× Jajca kot zdravilo. Jajca niso samo dobra jed, temveč tudi odlično zdravilo. Če smo požrli ribjo kost, je treba takoj izpiti sirovo jajce, ki bo kost splavilo dalje. Beljak je odlično zdravilo za opekline, pomešan s sladkorjem in limonovim sokom pa, odlično sredstvo proti hripavosti, in sicer se jemlje po ena čajna žlička na uro. Nadalje je priporočljivo sirovo jajce pomešano z vinom za ljudi, ki začno okrevati po kaki hudi bolezni, in sploh za slabotne ljudi.

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

31

ROMAN

Po večerji, kjer je notarka pokazala vse svoje kuharske zmožnosti, se je Zora izgovorila, da je utrujena. Šla je v svojo sobo. Hotela je čimprej govoriti z Vero.

V mali postelji, ki je bila nekoč njena, je počival Marko. Tako mirno je spal, da je bila vsa blažena, ko ga je gledala. Njegova lička so bila spet rdeča, in zdravje je sijalo z njih. Pokleknila je k postelji in poslušala njegovo enakomerno sopenje. Potem ji je omahnila glava na rob posteljice. Zaihtela je.

Tako jo je dobila Vera, ko je stopila v sobo. Počasi se ji je približala in ji položila roko na ramo.

»Zora!« jo je tiho poklicala.

Mlada mati je dvignila glavo in se brezizrazno zazrla v sestrično. Počasi je vstala.

»Nikar tako ne obupuj, Zora! Škodovati bi ti utegnilo. Zaradi otroka te prosim. Kaj bi bilo, če...«

Ni dogovorila.

Zora je pobesila glavo.

»Da, zaradi njega... Močna bom. Moram biti...«

Prijela je Vero za roke.

»Vera, pojdiva dol. Tu je vroče. Raznesti mi hoče glavo.«

Tiho sta šli po stopnicah. Spodaj v salonu sta sedela notar in notarka in se živo pogovarjala. Nista ju čula.

Prišli sta na vrt in Zora je zavila proti klopic v kotu.

»Sem sediva,« ji je rekla. »Tu sem ga poslednjič videla tisti dan, ko je šel in se ni več vrnil.«

»Zora, ne misli toliko nanj. Ni ga več...«

Zora je samo sunkoma trznila in odkimala. Vera jo je presenečeno pogledala.

»Kaj naj to pomeni? Ali sem te prav razumela?«

»Ne več še vsega. Dolgo je že, kar sva se poslednjič videli...«

»Povej hitro,« je prosila Vera.

Jela ji je praviti vse, kar ji je zdravnik povedal.

Ko je končala, Vera ni takoj odgovorila. Šele čez dolgo se je sklonila k njej:

»In če je to res, kaj potem?«

»Ne vem. Kdo naj mi to potrdi? Kdo ve?«

»Dosti je vojakov, ki so bili tam. Morda bi koga našli?«

»Kako?«

»Poskusi dati v liste. Jutri brzojavim Vinku, naj pride sem. Mogoče nama da on dober svet.« Potem je pomislila. »Pa tudi, če je takrat ostal živ — bog ve kje je zdaj? Tretje leto že teče odtlej. Vrnili bi se bil. Bojim se, da niso vse tvoje nade prazne.«

»Morda,« je odvrnila Zora, »toda poskusiti moram vse, kar je v mojih močeh. Nemara le kaj zvem. Vsaka vest bi mi vrnila leto življenja. Da, če bi živel, če bi se vrnil k meni in me rešil tega pekla, kjer trpim, da ti ne morem povedati kako. Če bi se vrnil...«

»Škoda te je, Zora,« ji je sočutno rekla prijateljica. »Boljše usode si vredna. Sreče in ne trpljenja. Da, če bi se ti vrnila sreča, če bi prišel on...«

Premolknila je. Šele potem je spet rekla mirno: »Toda ne vdajaj se varljivim nadam. Morda ni niti besedice resnice na zdravnikovi povesti.«

»Je, je, mora biti,« je odvrnila Zora. »Nekaj mi pravi, da je, da bo še konec te strašne preizkušnje. Da bom še srečna...«

»Nihče ti ne privošči bolj od mene... In kaj je s Kregarjem?«

»Sovražim ga in zaničujem — tako da bi se vselej hotela vdreti v tla kadar ga vidim. Sovražim ga, ker ne more videti mojega otroka, edino, kar mi je ostalo na svetu.«

Povedala ji je, kako je bilo takrat, ko ga je poslala po zdravnika. Vera se je zdrznila.

»To je napravil? In kako se ti je opravičil?«

»Rekel je, da ni mislil, da bi bila bolezen tako nevarna. Če bi bil zdravnik prišel uro

kasneje, bi bila danes sama...« je pravila, »ne, ne bi me bilo več...«

Vrnili sta se v sobo. Pozno je že bilo. Zora je stopila k postelji, kjer je spal Marko.

»Poglej ga, kakor angelček je. Mirno spi, niti ne sanja se mu, v kakšni nevarnosti je bil. Otroka mi je hotel vzeti. Ne, tega ne bi bila prebolela. Edino mi je, kar mi je ostalo. Poglej ga! Kakor on je, kakor Branko...«

Popravila mu je lase, ki so se mu bili vsuli na čelo.

Vera je kmalu zaspala. Zora pa ni mogla. Vstala je in stopila k oknu. Mehka mesečina se je razlivala po dolini. Zastrmela se je v holme nad trgovom. Tam daleč je bil hrib, kamor sta šla takrat na izlet. Tam spodaj je bil vrt in ob njem je tekla cesta, po kateri se je odpeljal tisto noč...

Zagrnila je zaveso. Opotekla se je k postelji in pobožala sinčka.

»Le sladko spančkaj. In srečen bodi, bolj kakor je tvoja mati.«

In še dolgo, dolgo nato je pridrušeno ihtela. Blazina, kamor je zarinila svoj obraz, je bila vsa mokra od solza.

Sedemnajsto poglavje

JUTRANJI IZPREHOD

Drugo jutro se je Zora zbudila zelo zgodaj. Komaj se je jel delati dan. Ni mogla več zaspiti. Stopila je k oknu in odgrnila zastor. Medel svit jutra je malce osvetil spalnico. V postelji v kotu je Vera še mirno spala, mali Marko pa je pokojno sanjal kraj nje.

Med njivami so se plazile jutrnje megle in se počasi dvigale. Cesta se je izgubljala v njih. Doli na vrtu v viniki, ki je preraščala senčnico, je žvižgal kos. Nekje pod streho so mu živahno odgovarjali vrabci s čivkanjem, da so skoraj preglasili murne na travnikih.

Zora je poslušala te pesmi prebujajočega se dneva. Zatopila se je bila v nje, tako domače so se ji zdele. Spomnila se je, kako je bilo časih. Takrat jih je čula vsako jutro. Kar pa je bila poročena...

Segla si je z roko čez čelo kakor bi hotela pregnati te misli.

Na vzhodu so se jeli svetlikati vrhunci hribov. Vedela je, za njimi je sonce, svetlo sonce, vsak dan sije, gleda svet, ki živi pod njim, gleda srečo ljudi in njih boje, njih trpljenje. Ko bi ji moglo povedati, saj vse vidi, ko bi ji moglo povedati, kje je on... On, Branko. Ali so res vse misli, ki so ji blodile po glavi, da ji je bilo skoraj zblazneti, ali so res vse besede, ki jih je povedal zdravnik, samo jalova tolažba, da bi ji vrnil upanje, ki ji je bilo vzeto takrat, ko je privolila, da postane Kregarjeva žena? Ali je res vse samo lepa laž? Resnica in laž — kje je vajina meja, saj se pretakata druga v drugo in ona sirota plava sredi med njima in ne ve, kje je. Ali je vse resnica, ali je vse laž? Ali je ves svet samo velika laž, ki ji ni konca? Ki ji ni meja?

Roka ji je omahnila in se ustavila na polici okna. Nervozno so ji vzdrhteli prsti, ko so se dotaknili vlažne deske. Plaho je umaknila roko, da ji je zdrknila ob telesu. In potem se je nenadoma obrnila. Zdelo se ji je, kakor da sliši droben glasek, ki jo kliče.

Njen Marko je bil. Zbudil se je revček in ko je videl mamico, kako sloni ob oknu, je tiho zlezal s postelje in prišel k njej. Tako je bila zatopljena v svoje misli, da ga niti opazila ni. Šele ko je že stal pri njej in jo tiho poklical, se je zavedla.

»Marko, kaj si se zbudil?«

Veselo se je nasmejal in prikimal.

»In nisi več zaspan?«

Odkimal je.

Potem se je ozrl po sobi in njegov pogled je obstal na postelji, kjer je spala Vera.

»Mamica, zakaj ti več ne spiš?«

Zora se je zdrznila in se naglo obrnila stran, da malček ne bi videl bledice, ki ji je

pokrila obraz. Potem ga je prijela za drobno ročico in jo podržala v svojo.

»Ali ne greš več spat?«

»Ne mamica. Ven pojdiva.«

Naglo se je oblekla in si popravila lase. Potem je poiskala še njegovo oblekco in mu jo nataknila. Ko sta bila oba gotova, je tiho odprla vrata, da ne bi prebudila Vere.

Šla sta po stopnicah in mimo sobe, kjer sta spala notar in notarka. Vse tiho je bilo še. Nihče v hiši še ni bil buden.

V kuhinji je vzela ključ hišnih vrat in tiho odprla. Potem sta krenila z malčkom po cesti.

Počasi je stopical za njo.

»Kam pojdeva, Marko?«

Počakal je in se ozrl k njej.

»Veš kaj, mamica? Peljiva se z avtom.«

Zora se je nasmehnila.

»Prezgodaj je še, Marko. Avto še spi.«

»A, tako«, je modro prikimal mali junaček.

»Pojva ga zbudit.«

»Hud bo...«

Zdaj ni vedel več odgovoriti. Molče je stopal za mamico.

Šla sta nekaj časa po cesti, dokler ni zavila v hrib. Potem sta se vrnila proti domu. Prav takrat je ura v zvoniku trške cerkve odbila pol petih.

Pogledala je proti domači hiši. Iz dimnika se je jel leno valiti dim in siliti proti tlam. Kuhinjsko okno se je odprlo in v njem je zagledala obraz svoje matere.

Notarka jo je opazila in se začudila. Tako zgodaj pokoncu?

V tem sta malček in Zora že prišla nazaj. Marko je jel siliti v hišo. Jutro je bilo hladno in tožil je, da ga zebe.

Ko sta stopala mimo kuhinjskega okna je izdalo škripanje peska. Notarka je pogledala skozi okno.

»Zgodaj sta vstala. Le pridita v kuhinjo. Zajtrk bo kmalu na mizi.«

»Mama.«

Tako je Marko poklical notarko. Prejšnji dan je čul mamo, da jo je tako klicala, in prav čudno se mu je zdelo. Doslej je samo svojo mamico tako klical. Njegovemu razumu se je upiralo, toda mislil je, da mora biti tako prav: mamica mora že vedeti.

»Stara mama je to«, ga je smeje poučila Zora.

Četrť ure nato se je že kadila kava na mizi. Zori se je ni ljubilo piti, toda s silo jo je vlila vase. Marko je moral biti lačen in teknila mu je. Dobršen del svoje škodlice je popil, drugo pa se mu je zlilo po oblecki.

Ko je odložil žlico, se je tudi Vera prikazala pri vratih. Pravkar se je bila zbudila in ko je videla, da Zora ni več v sobi, je vstala in prišla v kuhinjo. Tam je našla vse tri.

Po zajtrku so se še nekaj časa pogovarjale v kuhinji. Ob osmih se je pripeljal šofer z avtom. Tedaj se je Vera spomnila, da bi bilo dobro, če se odpelje po Vinka. V dveh urah se lahko vrne. Dala je šoferju naslov in mu naročila, naj takoj odide.

Pol ure nato sta zagledali na cesti pismonošo. Še zmeraj isti kakor pred leti. Ko je zavil proti hiši, jo je opazil.

»Gospa Zora!«

Ta klic jo je zabol. Spomnila se je, kako jo je nekoč klical, takrat, ko je bila še zmeraj tu, takrat ko ji je nosil njegova pisma.

Skozi okno je dal liste in nekaj pisem za notarja. Potem je nekaj časa brskal po svoji torbi in privlekel iz nje brzojavko. Dal ji jo je. Bila je naslovljena na njo. Naglo je pretrgala ovitek in čitala:

pridem popoldne z avtom kregar

Spustila jo je na mizo.

»Še tu mi ne da miru,« je rekla tiho in v njenem glasu je bilo nekaj kakor sovraštvo. Vera je to opazila.

»Kaj je, Zora?«

Brez besed ji je pomolila brzojavko. Ko jo je Vera prečitala, se je obrnila k njej.

»Ali ne maraš, da pride?«

Zora je odkimala.

»Ne«, je odvrnila tiho. »Samo zato sem prišla sem, da bi imela mir pred njim, da bi vsaj za trenutek pozabila, da sem njegova žena. Ne več, kako me ta misel grize.«

Notarka teh besed ni slišala. Še preden je prišel sel, je odšla v gornje nadstropje, da pokliče moža, ki je še spal. (Dalje prihodnjič)

Ženski vestnik

Beseda o ohranitvi otrokove ljubezni

Zdrav otrok ni lahko miren, zato ne zahtevaj, naj bo doma čisto miren in tih, ker mu boš osovražila dom.

Ne vpij nad njim: »Ze spet si lisi očistil čevljev!« marveč mu pomagaj, da si jih lepo obriše, preden stopi v hišo. Tako ga boš najprej navadila, da ne bo vstopal z umazanimi čevlji.

Ko ga predstavljaš gostom, ne govori, da je sramežljiv, marveč ga prijateljsko potrep-ljaj po ramah.

Če je prevrnil kakšno posodo ali razbil črnilo, ga ne kregaj, ker gotovo ni napravil tega nalašč.

Ne govori mu: »Nisi za nobeno rabo«, če ni prav opravil tvojega naročila, marveč se mu zahvali in pripomni, naj drugič bolje opravi.

Ne brani mu branja, zakaj knjige so prvo, kar otrok resnično vzljubi. Če se igra, mu ne skrivaj boljših igrac, češ da jih bo dobil v nedeljo, ker mu s tem vzameš vse veselje do igranja. Zlasti pa ne poskušaj brati pisma, ki ga je napisal svojemu prijatelju, razen če ti sam dovoli. Spomni se, da si tudi ti sama bila nekoč majhna in večkrat mu pripoveduj kaj iz svojih otroških let, kako si strgala krilo ali zagrešila kako drugo nerodnost. Tako mu boš postala najboljša prijateljica.

Morda si želi drsalke ali kako drugo mašenkost. Če le moreš, mu jo kupi in ga preseneči z njo. Napravila ga boš zelo srečnega. Če ti kaj pripoveduje, ga poslušaj pazljivo, zakaj otroci imajo radi, da jih starejši poslušajo z zanimanjem.

Če ga moraš vesti k zobnemu zdravniku, mu nikar ne govori: »Ne bo te bolelo«, marveč mu reci: »Malo poguma, pa, bo vse prav!«

Koliko zasluži vaš mož

Na to vprašanje bo marsikatera žena ogorčeno odgovorila, da se to samo od sebe razume, da ona ve, koliko njen mož zasluži. Ali vendar se dogodi, sicer pri nas le bolj redko, da mož ne pove resnice. Na Angleškem je pa to na dnevnem redu. Da je to res, se je izvedelo na ta način: Ko so namreč izdali predpise o obrambi pred napadi iz zraka, je morala vsaka družina navesti, koliko zasluži mož na leto in kateri mož zasluži manj kakor 250 funtov (to je v našem denariu približno 60.000 din). Tak mož, ki zasluži na leto manj kot 250 funtov, ima pravico, da mu država sezida klet, v katero se bo lahko družina skrila pred napadom iz zraka.

Uradniki, ki so pisovali dohodke družin, so se nemalo čudili, da je bilo skoro 75 odstotkov žen, ki niso vedele, koliko zasluži njih možje.

Vzrok temu je čisto jasen. Mož ni rad odvisen od žene, ljubi svobodo in mu je nevrjetno nadzorovanje žene, zato raiši zamplči svoje dohodke. S tem pa tudi prisili svojo ženo k čim večjemu varčevanju. Pri tem pa ne pomisli, v kaki zadregi je večkrat žena, ko je treba sebe in otroke obleči. Da to ni prav, ni treba še posebej poudarjati. Mnogi možje preveč mislijo nase in se ne zavedajo dolžnosti, ki jih imajo do svoje družine.

Ni jim žal denarja ne za gostilno in ne za druge nepotrebne izdatke, pač pa znajo pri družini zelo varčevati. Zato je na angleška zdravnica Superskill, ki je članica snodnie državne zbornice, predložila načrt zakona, po katerem bi bil mož dolžan povedati, koliko zasluži in koliko porabi za svoje osebne izdatke. Poleg tega bi moralo oblastvo no tem zakonskem predlogu natančno določiti vsoto, koliko mora mož svoji ženi dati denarja za gospodinstvo in za njene osebne potrebe.

Tudi pri nas bi ne bilo napačno, če bi uvedli tak zakon in malo bolj zaščitili družin-

no. Pa tudi tak zakon ne bi škodoval, ki bi terjal primerno visoke mezde, da bi družine ne bile izpostavljene bedi.

Za kuhinjo

Poslastica po kosilu. Stepaj s šibo 10 minut šest jajc in 30 dek sladkorja v prahu. Potem po žlicah primešaj 30 dek moke, osem dek naribane čokolade, dve pesti opranih in izbranih rozin in 14 dek raztopljenega mlačnega sirovega masla. Primerno veliko pekačo ali kožo pomaži s sirovim maslom, noter zlij testo, razravnaj in speci. Pečeno potresi s sladkorjem in daj v posodi na mizo. Segrej malinov sok in ga daj v skodelici k pecivu.

Ješprenj pripraviš na isti način kakor kašo. Le dve do tri ure ga moraš dušiti, da se zmehča. K ješprenju dodaj še malo drobno zrezanega korenčka, peteršilja, stlačenega česna, lavorjev list in malo popra. Tako pripravljene ješprenj daš s solato na mizo. Če ga pa pripraviš brez mesa, ga lahko daš namesto krompirja ali riža h golažu ali h kakim zrezkom, ki si jih pripravila s sokom.

Sladkorčki zoper kašelj. Trideset dek sladkorja v prahu in 10 dek medu daš v čisto kožo. Kožo postavi na ne preveč razbejen štedilnik. Ko se prične sladkor topiti, ga moraš vedno mešati, in to toliko časa, da sladkor lepo porumeni. Kuhani sladkor vliješ na marmornato ploščo, katero si pa poprej pomazala s finim oljem. Če pa marmornate nimaš, se posluži plitvega krožnika, ki ga je tudi treba namazati z oljem. Sladkor razmaži po plošči, in ko se malo shladi, zreži na poljubne oblike in zloži na čist papir, da se sladkorčki na zraku osušijo.

Čajno pecivo. Umesi v testo četrtilne moke, četrtilne sladkorja v prahu, četrtilne kile zrezanih orehov ali mandeljnov, rebro naribane čokolade, od polovice limone naribano lupinico, noževo konico stolčenih žbic in tri drobna jajca. Iz testa oblikuj dve tenki štručici, jih položi na pomazano pekačo, pomaži s raztepenim beljakom in speci. Ko je pečeno in hladno, razreži na tenke rezine.

Narastek iz zemelj. Osmim žemljam oribaj skorjo in jih zreži na tenke kosce. Kožo pomaži s sirovim maslom, noter naloži eno vrsto narezanih žemelj, potresi s kuhanim in zmletim govejim, telečjim ali svinjskim mesom, položi spet žemlje, meso in tako naprej. Žemlje naj pridejo na vrh. V loncu pa dobro razteli v polovici litra mleka tri jajca, malo osoli in polji po žemljah. Po vrhu potresi naribanega bohinskega sira, po siru položi tenke koščke sirovega masla in speci. Daš s solato za večerjo na mizo. Jed lahko pripraviš že med kuhanjem kosila, le da mleko z jajci počies po žemljah tik preden daš v pečico.

Valjanci iz špinače. Kilo očiščene in dobro oprane špinače skuhaj v slanem krovu. Kuhinjo ocedi, bolj z mrzlo vodo, dobro otisni in drobno sesekljaj. V skledo ubij eno jajce, dodaj dve žlici naribanega bohinskega sira in dobro zmešaj. Nato primešaj 30 dek drobtin, sesekljano špinačo, malo osoli, popopraj in dobro zmešaj. Iz te zmesi oblikuj drobne valjance, povaljaj vsak valjanec v moki in jih deni v slan krop kuhat. Vro naj četrt ure. Kuhane ocedi. V kozi razbeli mast ali sirovo mallo, prepraži drobtine, stresi na drobtine valjance, jih previdno premešaj in postavi v pečico, da se malo popečejo. Daš s solato na mizo. Lahko jih pa daš k mesu, ki si ga pripravila s sokom.

Juha iz solate. Tri večje glavice solate du-uro očisti in operi. Solato deni v slan krop in naj vre pet minut. Nato jo ocedi, polji z mrzlo vodo, dobro ocedi in potem drobno sesekljaj. V kozi napravi ne pretirno prežganje iz petih dek sirovega masla, treh žlic moke in malo drobno sesekljane čebule. Prežganje zalij z vodo, v kateri se je kuhala solata, dodaj kocko ali dve sladkorja, malo popopraj, dodaj še sesekljano solato, nekaj kašljic juhanove začimbe za juho in, če imaš, pest kuhanega graha. Ko vse skupaj vre četrt ure, je juha gotova. Če hočeš juho še izboljšati, dodaj žlico ali dve kisle smetane in malo sesekljane zelenega peteršilja. Namesto graha lahko daš malo kuhanega korenčka, fižola, kolerabice in slično, kar pač dá letni čas.

SCHICHTOV RADION

nere sam!

Pri kuhanju v raztopini Radiona opravijo milijoni kisikovih mehurčkov vse delo pranja perila. Strujijo skupaj z milnico skozi perilo, odpravijo vsonešnago in perilo je tako belo da se kar sveti.

RADION BELINA!

Zelo dobri keksi. Umesi v testo 10 dek moke, 10 dek sladkorja v prahu, 10 dek sirovega masla in dve žlici vode. Umešeno testo tenko razvaljaj, izreži z obodcem poljubne oblike, zloži na pomazano pekačo in speci v precej vroči pečici. Ti keksi so zelo dobri k čaju ali vinu.

Praktični nasveti

Cveti divjega kostanja so dober lek zoper revmatizem. Cvetje divjega kostanja stresi v steklenico s širokim vratom in nalij nanje 90-odstotnega špirita. Dobro zaveži in postavi na sonce za 14 dni. Če sonca ni, pa na mlačno peč. Nato špirit precedi skozi krpo. S takim špiritom masiraj boleča mesta. Maži pa vedno v smeri proti srcu, nikdar ne od srca.

Kadar te ožuli čevlji, kar se poleti zelo rado pripeti, ker se noge pri hoji segrejejo in so zaradi tega čevlji bolj tesni, in imaš od žulja mehur, namaži tega s kafirnim špiritom ali kafirnim mazilom. Oboje dobiš v lekarni. Kdor ima zelo občutljive noge, bi si moral vsak večer noge mazati z enim ali drugim, ker to kožo krepi. Pred uporabo tega zdravila je pa treba noge dobro umiti in obrisati, da je zdravilo učinkovitejše. Če se je pa na žulju koža odrgnila ali je celo žulj vnet, tedaj naveži na žulj terko rezino limone in zaveži s čisto krpo. Sicer limonova kislina malo peče, ali bolečina hitro poneha, otekline izgine in tudi koža ni več tako občutljiva. Kdor ima posebno občutljive noge, naj si namaže vsako futro noge z lojem. Loj za mazanje pripravi takole: Lep in čist loj zreži na drobne ocvirke in jih raztopi kakor navadno mast, potem tekočino precedi skozi čisto krpo v primeren lonček, ki ima tak pokrovček, da se dobro zapira, da ne pride prah do loja. Najprimernejši je tak lonček od mazila iz lekarne. Seveda je treba loj večkrat pripraviti na novo in svežega, ker postane počasljav. Zvečer si pa noge umij v topli vodi in tudi nogavice je treba vsak dan menjati, če le mogoče tudi čevlje, da se ti dobro preušje in prezračijo.

Razne dišave za izboljšanje golaža. Malo majarona, kumne, timjana in česna na deski prav drobno sesekljaj in deni v sok golaža. Cudila se boš, kako dober okus bo imela jed. **Kako dodajati jedi dišave.** Kadar je pisano v receptu, da dodaj peteršilja, timjana, lavorja in drugega tedaj zveži z belo nitjo ta zelišča v šopek in dodaj jedi. Ko je jed gotova, vzameš zvezani šopek iz jedi, ga vržeš proč, jed pa ima po zelišču okus.

Za smeh in kratek čas

ŽE CRKNILA MU JE

V vlakcu se vozi potnik, ki mu noge silno smrdijo. Naenkrat si sezuje čevlje in si začne drgniti noge.

»Kaj pa vam je?« ga vpraša sopotnik.

»Nič, samo noga mi je zaspala.«

»Meni se pa zdi, da vam je tudi že crknila, se razjezi sopotnik.

NERODNA ZADEVA

A: »Kaj si danes tako žalosten?«

B: »Veš, včeraj sem nabil na stene svoje trgovine tablice z napisi: 'Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri'.«

A: »No, in kaj se ti je zgodilo?«

B: »Najprej se je tega poziva držal knjigovodja in zahteval povišanje plače, nato mi jo je blagajnik pobrisal z denarjem in na koncu mi je šofer odvedel še ženo.«

OTROŠKA

Mati: »Boštjanček, spet si se pretepal s sosedovim Melhijorčkom. Jaz naj ti pa kupujem nove obleke.«

Boštjanček: »Veš, mamica, če bi le ti videla Melhijorčka. Njegova mamica bo morala najbrže kupiti novega sinka.«

MODROVANJE POGREBCEA

Za mrlškim vozom stopa pogrebec in modruje:

»V življenju so trenutki, ko je boljše, če gre človek peš, kakor pa da se pelje na vozu.«

IZPRED SODIŠČA

Sodnik: »Kje stanujete?«

Prvi obtoženec: »Nimam stanovanja.«

Sodnik: »A vi?«

Drugi obtoženec: »Jaz sem pa njegov sosed.«

POTOMCI

Klobuštrin se je oženil z vdovo. Oba sta privedla v zakon otroke iz prvega zakona. Pa tudi novi zakon je bil kmalu deležen obilnega otroškega blagoslova. Nekega dne je nastal v kuhinji velik ropot. Klobuštrin v sobi se je jezno zadril: »Kaj pa je?«

»Tvoji in moji otroci pretepajo najine otroke,« je rekla žena.

MIHEC JE UGANIL

Pri verouku pripoveduje katehet zgodbo o mladeniču iz Najma in nazadnje vprašal: »Kaj mislite, zakaj je šlo toliko ljudi za njegovim pogrebom?«

Vse molči. Le Mihec vzdigne roko.

»No, zakaj pa?« vpraša katehet.

»Ker je bil pri več društvih,« se odreže Mihec.

VROČINA

Američan pripoveduje, kako hudo vročino so imeli v Ameriki: »Pri nas je bilo tako vroče, da so se muham krila posmodila.«

»To ni še nič,« ga zavrne Irec. »Pri nas smo morali lani kokoši krmiti z ledom, sicer bi nam bile nesle kuhana jajca.«

DEBELA ZA DVA SEDEŽA

»Zakaj me ne pustite notri?« vpraša izredno debela gospa tramvajskega sprevodnika. Vidim, da sta dva sedeža prosta.«

»Da, pa ne skupaj,« meni sprevodnik.

V ŠOLI

Učitelj razlaga učencem, kako koristne so živali, ki nam dajejo meso. »Kaj pa storiš s kostmi,« vpraša učitelj učence.

»Kosti položimo na kraj krožnika, gospod učitelj,« se odreže Boštjanček.

NISTA SE RAZUMELA

Žena (odloži novine in vzdihne): »Torej je stari profesor Kurnik vendarle dočkal večni mir in pokoj.«

Mož: »Tako? Jaz pa nisem vedel, da je bila njegova žena tako hudo bolna. Kdaj je pa umrla.«

PRAV ZATO

A: »Sto dinarjev naj vam posodim? Saj vas niti dobro ne poznam.«

B: »Prav zato bi mi jih lahko posodili...«

Mali oglasi

VSAMI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6 Celje Slomškov trg 1 Pletilnica — razširjalnica 71

ČEVLJE

ostanke raznih fazon, poceni prodaja Stermecki, Celje

33-LETNI SAMEC

mizarski pomočnik z 20.000 din gotovine, želi poročiti gospodično od 20 do 30 let staro, katera ima nekaj posestva. Ponudbe na oglasni oddelček »Domovine« pod šifro »Mirno življenje«. 181

POSOMOJLO NA VKNJIZBO,

poroke, dolgoročno hipotekarna na hiše v sreskih mestih na dobo 5 do 10letno odplačilo po 6%, kakor tudi kmetom na kmečka posestva nabavljamo. Pojasnila s prednakazilom 3 din v znamkah daje Central, Zagreb, Bregovita 7.

PRODAM POSESTVO

s prvovrstnimi njivami, travniki, gozdovi in gospodarskimi poslopji. Skupno 35 oralov. Posestvo leži 5 km od Ptuja na ravnini. Druga pojasnila daje lastnik Cimerman Ivan, Pacinje 21, Moškanjci pri Ptuju.

DEKLE

stara 17 do 25 let za vsa gospodinjstva dela išče boljše družino na deželi. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Domovine« pod šifro »Primerno«.

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pism.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z nase umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redine« in »Mostine« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor — Gosposka ulica 34.

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano obhiše s svetlečimi številčkami in kazalcem. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

V VSAKEM PODEŽELSKEM KRAJU

iščem enega sodelavca. Lahki tedenski zaslužek 170 do 200 din. Za vzorec je vpslati 6.50 din v znamkah na Sauffer, Maribor, Krekova 6.

SINGERJEV ŠIVALNI STROJ

novejši krojaški in čevljarski levoročni in pogrezljiv ženski ugodno napredaj za din 2.200.— Vrtna ulica 21. 182

STIRISTANOVANJSKA HIŠA V CELJU

deset minut od kolodvora, na prodaj za ceno 75.000 din. Ferdo Koštomaj, Sp. Hudinja 85, Celje. 185

NAGROBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kuno- varju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani

Vabilo na 45. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Mariji Snežni na Velki r. z. z. n. z., ki bo v sredo dne 7. junija 1939 ob 15. v zadružni pisarni z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje in potrditev zapisnika o zadnjem občnem zboru; 2. Čitanje revizijskega poročila; 3. Poročilo predsednika načelstva in nadzorstva; 4. Potrditev računskega zaključka za leto 1938; 5. Sprememba zadružnih pravil v smislu novega zakona o zadrukah; 6. Volitev načelstva; 7. Volitev nadzorstva. — Marija Snežna dne 30. maja 1939. Načelstvo Hranilnice in posojilnice pri Mariji Snežni na Velki 184

Podaljšaj
si
življenje

...moramo podaljšati, bolečine preprečiti, boleznim odpraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljen živce, potrnost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta pot pa je opusna v razpravi, ki je že more, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priložni knjižici je razločeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabilen spomin, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vas bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

Ernest Pasternack,

Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz 13. Abt. 88.